

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois.

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois.

Laisvoji Lietuva

IX metus.

Kaina 10 c.

Penktadienis, balandžio (April) 22 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 16 (238)

Bronius Murinas —

Obelys žydi

Be plano ar su planu!

Prieš kurį laiką, rašydamas šio laiško šilkyse apie Vliko negalavimus, tarp kitko buvau užsiminęs, kad Vlikas per dešimtį veikslos metų nesugebėjo sudaryti Lietuvos išlaisvinimo plano. Šioji pastaba susilaukė Vliką remiančio spaudų daug priekaištų, kurie, deja, neišlaiko jokios kritikos. Rūstauti ir išmetinėti už tai, kad reikalaujama planingo išlaisvinimo darbo gali tik tas, kas yra suinteresuotas, kad nesantaika ir sutarė Lietuvosose užsitęstų kuo ilgiausiai. Nuosirdus Lietuvos bičiulis buvo ir bus suinteresuotas, kad šis istorinis lietuvių žygis — Lietuvos išlaisvinimas vykty, ne tik planingai, bet, kad jis pasirodytų pasauliui maksimum išlaisvinimo minties, valios ir valstybiškumo. Būtų neprasminga įrodinėti, kad tokiam dideliame darbe, kaip valstybės nepriklausomybės atstatymas, be plano negalima apsieiti, kai tvarkingas ūkininkas savo didžiausiusėjimus numato keletams metams pirmyn. Stockholmo miesto inžinieriai daro planus Švedijos sostinei, net 50 metų pirmyn. Būtų įdomu susitikti lietuvių politiką, kuris sugebėtų įtikinti, kad Lietuvos išlaisvinimas nereikalingas plano. Lietuvos išlaisvinimo darbas, kad jis galėtų būti planingas ir sėkmingas, turi turėti kai kurias sąlygas, kurios yra būtinos: 1. Ryšys su pavergtu kraštu. 2. Priešo pažinimas ir realus jo jėgų įvertinimas. 3. Geri santykiai su sąjungininkais. 4. Esamos padėties objektyvus įvertinimas ir ateities perspektyvos. 5. Savo jėgų įvertinimas ir tvirtas, pasitikėjimu paremtas, užnugaris, ir 6. Būtiniausias priemonės. Ar turi dabartinis Vlikas bent dalį čia sumintų sąlygų? Ne. Jis neturi nuolatinio ryšio su kovojančiu kraštu ir nežino realios padėties krašte. Jis neturi davinį ir žinių, kurios padėtų nustatyti bolševikų planą Lietuvai surusinti ir sukommunistinti. Jis neturi reikiamo pasitikėjimo ir vieningo bei disciplinuoto užnugario. Jis neturi pakankamai gerų santykių su Lietuvos sąjungininkais. Jis neturi net realios padėties įvertinimo, nes didžioji dalis lietuviškų smegenų yra už Vliko ribų. Iš dabartinio Vliko laukti ir tikėtis realaus Lietuvos išlaisvinimo plano, būtų beprasmiška.

Iš kitos pusės, matyti, kad daroma daug kenksmingų eįimų, stebėti Vliko nesugebėjimą ir nieko nedaryti, yra nepateisinama. Kas daryti? Jau keliais atvejais buvau rašęs, kad laukti, kol Vlikas sušauks pasaulio lietuvių seimą, yra beprasmiška. Be to, seimo apimtis būtų ir per plati ir netinkama išspręsti tas laisvinimo problemas, kurios šaukiasi neatidėliojamų sprendimų. Mano įsitikinimu, yra tiktai vienas realus kelias išspręsti šį klausimą — tai politinė lietuvių konferencija, kurioje, be partijų ir kovos organizacijų atstovų, turėtų dalyvauti diplomatai ir nepartiniai lietuvių atstovai. Ar minėtoji konferencija galėtų išspręsti visas, neišspręstas problemas? Taip, jeigu ji priimtų vieningų sprendimų, bent tuose klausimuose, kurie liečia planingą Lietuvos išlaisvinimo darbą. Neįtariant nieko pikta valia, gaunasi įspūdis, kad, kai kurie vadovaujantieji asmenys nenori minėtos konferencijos, tarytum bijotų prarasti turimos padėties. Tam nenorui paslėpti, griebiamasi įvairių, dažnai nerimtų argumentų. Girdi, Vliko negalima nei keisti, nei judinti, nes tokiu padėjimu galėtume prarasti tą istorinį simbolį — jo ryšį su kraštu. Nežinau, ar toks paaiškinimas ką nors įtikina. Reikia manyti, kad taip, nes kai kurie laikraščiai tam skiria po keletą puslapių vienos savaitės bėgyje. Tačiau tikrovėje yra visai kitaip, negu šitie ponai, prisidengę įvairiais slapvvardžiais, aiškina savo skaitytojams. Vlikas susikūrė Lietuvoje ir liko ten. Jis niekad nepabėgė į užsienį. Pabėgo tik asmenys, kuriems niekas neišrašė ir nei žodžiu nepardavė jokių mandatų bei įgaliojimų. Vienintelis teisėtai siūstas į užsienį Vliko atstovas yra dr. Algirdas Vokietaitis, tačiau, kaip žinoma, jo dabartiniame Vlike nėra. Yra aišku, kaip saulės šviesa, kad dabartinį Vliką sukūrė pabėgėliai tremtiniai, atsidūrę šiaurės geležinės uždangos. Dabartinis Vliko pirmininkas ir daugumas jo narių niekadados nebuvo Vliko nariais Lietuvoje. Reiškia, asmeninė Vliko sudėtis jau daug kartų keitėsi, kodėl ji negalėtų pasikeisti dar kartą iš esmės, paliekant, jeigu tas reikalinga, tą patį vardą. Dar daugiau, dabartinis Vlikas yra nutolęs nuo 1944 metų deklaracijos ir nuo tų pagrindų, ant kurių jis buvo pastatytas. Dabartinio Vliko organizacijos

Iš Motiejaus Gustacio kūrybos

Kun. dr. Motiejus Gustaitis, pomaironinės epochos poetas lyrikas. Gimė 1870 m. vasario 27 d. Rokų kaime, A. Panemunės vals., Kauno aps., mirė — 1927 m. gruodžio 23 d. Lazdijuose. Šiomet nuo jo gimimo sukako 85 m., bet apie sukaktį vėliau bus. Čia dedami du jo eilėraščiai, parašyti tremtyje — Rusijoje, kurie ėjo 1914 m. "Tėvynės ašarose" ir "Erškėčių take", antrasis leidimas išėjo 1916 m. Jaroslavyje ir iš šio leidimo paimami eilėraščiai. M. Gustaitis savo poezijoje yra vaizdišs bei žodinės išraiškos ieškotojas. Nors patriotiniai motyvai dažni, bet skirtingi nuo Maironio, kai linkstama į mistiką, filosofiją, o abstraktinius — artimas Adomui Jakštui. Bet viena pagrindinių, tai kaip minėta, formų ieškojimas. Nesvetima ir simbolika, individualumas. Patriotiniai motyvai artimi mūsų liaudies poezijai, net ir formos atžvilgiu. Kas ryšku žemjau dedamuose eilėraščiuose. Nors eilėraščiai rašyti prieš 40 metų, bet tremties dvasios, sąlygų, ilgesio nenustojo, aktualūs ir šioje — nesibaigiančioje tremtyje.

TĖVYNĖS RAUDA II

Ten beržas vaitoja, nuleidęs šakas. — Ko raudai, berželi, Viens likęs laukely? Kam ašaras lieji ant kapo gailias? — Po audrai ir lietu! Aš skundžiuosi svetui, Kad amžiai iškirto aplinkui / girias! Ten motina stovi nuleidus rankas, — Ko žiūri, našele, Į pilką žemelę, O vėjas jai kušta per aukso kasas: — Užmuški, perkūne, Vaikus mano kūne — Perskaudu šarvoti gyvybės aukas!

sudėtis yra žymiai pasikeitusi. Kai kurių Vliką sudarančių grupių nebėra jame, tuo tarpu, kaip, yra priimta organizacijų, kurios jau seniai buvo nurašytos praeties istorijon. Taigi, kame priežastys, kurios neleidžia dabartinį Vliką remiančioms grupėms susieiti su kitomis grupėmis, diplomatais ir nepartiniais lietuviams išsikalbėti, visiems rūpimais klausimais. Yra istorinė klaida — politinė nesąmonė tvirtinti, kad kovoje su bolševizmu nacionalizmas yra pasenęs. Šią klaidą yra padarę kai kurie Amerikos demokratų vadai: Kinijos politikoje, už kurią jie šandien moka pinigais ir prestižu, o rytoj gal mokės ir krauju. Kovoje su komunizmu, nacionalizmas yra pati didžiausia ir tikriausia jėga, todėl ją ne slopinti, bet žadinti reikia. Kita pagrindinių jėgų yra, tai tikėjimas Dievu ir žmogaus dvasine jėga, kuri nacionalistams yra kertiniu akmeniu jų programoje ir siekimuose. Kas turi bent kiek žinių apie pasipriešinimo kovą pavergtoje Lietuvoje, tas žino, kad didžiausią akciją yra išvystę nacionalistai. Taip yra ten, pavergtoje Lietuvoje. O čia kas dedasi? Čia jų vardu kalba ir pasaulį juokina marksistai, socialistai ir kitokie istai. Kur teisybė ir sąžiningumas?

— Nėkrūpčiok, lakštute, ant beržo / šakos, Neūksėk graudingai, Anai Nelaimingai. Vai skundžias, dejuoja atsakymas / jos: — Nuo tankaus verkimo, Gerklė man užkimo, Ir jau linksmesnės nepagiedu / dainos!

VAI ILGU, ILGU... (Tremtinio daina)

Čiulbi nečiulbi, linksma paukštute. Giedi negiedi, jauna sesute, Neatmainysi mano dalelės, Nenuraminsis širdelės: Vai toli toli brangi tėvynė, Da tolimesnė laisvės gadyne.

Vilbinus vilbink, saulute šviesi, Niaukdamos niaukis, naktužė vėsi, Neatmainysi mano dalelės, Nenuraminsis širdelės: Vai ilgu ilgu šaly tolioje, Tėviškė rūpi — širdį vilioja.

Vėsulos, audros, užkit beužė, Virkdinkit graudžiai žalią giružė, Nesugraudinsit mano širdelės, Neatmainysit dalelės: Bene atpūsit liūdnesnę žinią? Negi nukalsit dviasit grandinę!

Veikiau paliaukit, paukščiai / uilbėję, Švietus, dienužė, bepūtės, vėje, Tai sugraudinsit mano širdelę, Jau suraminsis širdelė: Sielvarto brangi miela tėvynė, Valios galybė sielvartą laužia...

Nukrito panciai! Nūn, dangau, / švieski, Linksminkis, žeme, sesute, gieski, Jau atmainyta mano dalelė, Jau suraminsis širdelė: Tremtiniai brangi miela tėvynė, Užvis brangesnė laisvės gadyne.

Iš "Tėvynės ašaros" ir "Erškėčių keliu". Jaroslavyje, 1916 m.

Pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis,

š. n. kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje buvo nuvykęs į Bonną. Jis lankėsi Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje ir, be to, turėjo pasikalbėjimų su Vokietijos politinių sluosnių atstovais, kurie ypatingai domisi rytų Europos problemomis. Kartu su Baltų Draugijos vokiečių — lietuvių sekcijos pirmininku, pasiuntiniu Dr. A. Windeckeriu, A. Gerutis buvo priimtas Vokietijos federalinio ministerio

IŠ PASAULIO POLITIKOS

Azijos—Afrikos tautų konferencija

Bandunge, Indokinijoje, prasi-dėjo svarbi, pirmoji tokio plataus masto, spalvotųjų tautų konferencija, kurioje dalyvauja 29 kraštų delegacijos, vadovaujamos užsien. reik. ministerių, o kai kurių kraštų, kaip kom. Kinijos ir Indijos, net ministerių pirmininkų. Vakarėčiams ši konferencija kelia nemažą susirūpinimą. Nors konferencijos ruošėjų tvirtinimu, šios konferencijos tikslas be pagrindinio — pašalinti naujo atominio karo pavojų — yra išplėtimas ūkinio bendradarbiavimo tarp Azijos ir Afrikos tautų, tačiau lengva pa-stebėti ir kitas tikslas — tai sudaryti spalvotųjų tautų bloką kovai prieš kolonizaciją, tuo dalinai prieš vakarų baltosios rasės tautas. Komunistams ši konferencija yra patogi propagandai. Tačiau konferencijos dalyvių dideli pažiūrų skirtumai leidžia spėti konferencijos menką pasisekimą. Jau prieš konferencijos atidarymą pasireiškė nesutarimai tarp komun. Kinijos min. pirm. Chou En-lai ir Indijos min. pirm. Nehru. Pirmasis, atvykęs į Bandungą, apkaltino JAV sabotužų dėl Indijos lėktuvo nukritimo į jūrą, kuriame žuvo 10 kom. Kinijos delegacijos narių, vykusių į konferenciją. Nehru pasipiktino tokiu kiniečio aktpėšiškuumu. Konferencijos atidarymo dieną pasirodė energingomis vakariečiams draugiškų kraštų delegacijos. Irako užs. reik. ministeris savo kalboje puolė komunizmą, pabrėždamas, kad komunizmas yra nauja kolonizmo forma ir daug pavojingesnė, negu senasis kolonizmas.

Naujas Sov. Sąjungos politinis ėjimas

dėl Austrijos, nustėbino Vakarų politikus. Sov. Sąjunga, 10 metų kliudžiusi pasirašyti Austrijos taikos sutartį, staiga pakvietė Austrijos kanclerį į Maskvą, ten ji iškilmingai priėmė ir po kelių dienų pasitarimų paskelbė, kad Sov. Sąjunga ir Austrija sutarė dėl taikos sutarties sekantiomis sąlygomis: 1. okupacinės kariuomenės pašaukimo iš Austrijos, 2. paleidžiamai Sov. Sąjungoje dar laikomi karo belaisviai, 3. Austrijos nuosavybėn grąžinami jos naftos šaltiniai, 4. Austrija sumoka Soviet.

W. Krafto, minėtos draugijos garbės pirmininko.

Būdamas Vokietijoje, Dr. Gerutis pasimatė su kai kurių lietuvių politinių ir visuomeninių organizacijų veikėjais.

Sąjungai reparacijas 150 mil. dol. sumoje, 5. Austrija pasizada būti kariškai neutrali. Ši sutartis gali būti pasirašyta tik sutarus visoms keturioms didžiosioms valstybėms. Vakarėčiams šis Maskvos pasiek-tas susitarimas yra ypatingai nemalonus, viena, kad jis buvo pasiektas be jų dalyvavimo, antra, kad staigus Sov. Sąjungos nusileidimas Austrijai rodo, jog tuo norima sutrugdyti Vokietijos apgin-clavimą, viliojant vokiečius palikti neutraliais, kad tuo būdu galėtų laimėti, kaip dabar Austrija, taikos sutartį, ir Vokietijos sujungimą.

Pašalintas Vengrijos min. pirm. Nagi.

Kaip ir buvo laukta, Vengrijos komunistų partija ir parlamentas nutarė pašalinti min. pirm. Nagi, už nesugebėjimą valdyti krašto. Jis, mat, savo laiku buvo pasisakęs už Malenkovo politiką. Malenkovui kritus, turėjo kristi ir Nagi.

Komunistai yra sutelkę didesnę aviacijos jėgas

prie Formozos, — pareiškė valstybės sekr. Dulles po vizito pas atostogaujantį prezidentą. Apie tai pasiskėję gavus paskutinius žvalgybos pranešimus. Matoma, komunistai prigabeno bomboneių į naujai pastatytus aerodromus. Buvo sukilę 150.000 darbe vergų Sibire.

Į Japoniją grįžęs vienas japonų belaisvis pasakojo, kad praeitų metų gegužės mėnesį viduriniame Sibire, Nalinsko darbo stovyklose, buvęs sukilimas, kuris 'tik po mėnesio laiko buvęs numalšintas.

Radioaktyvūs dulkių debesys

praskriejo visą Ameriką. Nevadode išsprogdinus dar vieną atomų bombą, sukeltą radioaktyvių dulkių debesį pagavo smarkus vakarinis vėjas ir pernešė per visą Ameriką. Pirmomis dienomis, kai kuriose vietovėse buvo sutrukdytas orinis susisiekimas. Vėliau šio debesio radioaktyvumas sumažėjo, kai jis tapo nepavojingu.

Japonai praneša, kad ir Japonijoje pastebėtas radioaktyvus debesis. Matoma, rusai Sibire irgi sprogdina atomines bombas.

Mirė Dr. Einšteinas.

76 metus sulaukęs mirė žymus fizikos mokslininkas, reletyvumo teorijos kūrėjas Dr. Albertas Einšteinas. Gimęs Vokietijoje žydų pirklų šeimoje, būdamas 26 metų jis jau paskelbė savo garsiąją reletyvumo teoriją, vėliau jis įvedė ketvirtąjį — laiko — matavimą ir sukūrė daugelį kitų teorijų, kurios daug padėjo atomų ir elektronų mokslo išsivystimui. Paskutiniai laikais Einšteinas pradėjo reikšti nuomonę ir politiniais klausimais, užimdamas prokomunistinę liniją.

Ajrašti skiepai nuo vaikų paralyžiaus.

Prieš metus laiko Dr. J. Salk'o išrastas serumas nuo vaikų paralyžiaus pasirodė veiksmingu. Pernai tuo serumu buvo įskiepyta didelis skaičius vaikų. Dabar buvo suvesta statistika ir pasirodė, kad skiepytų vaikų susirgimas buvo 80—90% mažesnis, negu neskiepytų. Visame krašte skubiai ruošiamasi pradėti nemokamą vaikų skiepijimą. Kai tik bus pristatytas pakankamas kiekis serumo, pradėta bus skiepyti vaikai, lanka mokyklas.

Adomas Varnas —

Peizažas

Kun. dr. Juozas Prunskis

Juozas Prunskis

Nors ir radijas ir televizija skverbiasi į žmogaus gyvenimą, bet jie spaudos neatstos ir neišstums, ji buvo, yra ir bus nepakeičiama. Spauda vyraavo ir vyraus. Žinoma, ji kartais su gyvenimu pažangėja, įgauna vietos charakterio, sąlygų, kai ir turinys įgauna laiko dvasią, aktualiją ir pati forma sukuria tradicijas, stilių ir laikraščio veidą. Mes matome, kokia buvo mūsų periodika prieš 50 metų ir dabar, ir daug kuo pasikeitė. Bebaigiant spaudos 50 metų atgavimo sukaktį, tenka minėti vieno mūsų žymaus žurnalisto kun. dr. Juozo Prunskio 25 metų žurnalistinio darbo sukaktį. Gal kam ir nepatiks. Nesvarbu pasaulėžiūra bei įvairūs patiniai, pasakysiu, akli įsitikinimai, kuo dauguma jau mūsų ir tremtinių serga, užmiršę savo "aš", žūsta, užmiršdami, kad lietuviai esame, todėl, kad gerai gyvename, ir pasidoduodami judo grašiu. Žurnalistas Juozas Prunskis vertas plataus minėjimo, kai jo darbai svarūs, įvairaus žanro ir mūsų periodikos istorijoje, pėmus tik tremtyje, yra žymiausi. Lengva man apie jį rašyti, nors jis kunigas, aš — pasaulietis. Bet abu žurnalistai ir seni kolegos, kai gretimai ar kartu spaudoje dirbame, nors aš dešimt metų spaudoje senesnis, bet susitikime pirmąsias jam išėjęs spaudon, metais, tai buvo 1929 m. Aš paliesiu jį, kaip žurnalistą, redaktorių, bet ne teologą, kas su šiuo straipsniu nesu-eina, nes minima žurnalistinė darbo sukaktis.

Žurn. J. Prunskis gimė 1907 m. gruodžio 22 d. Žvilbiūčių vienk., Daugailių valsč., Utenos apskr. Pradinę mokyklą ėjo Daugailiuose, progimnaziją — Utenoje, gimnaziją ir baigė — Rokiškyje 1925 m. Aukštuosius mokslus — Vytauto D. universitete ir baigė, gaudamas bažnytinių tiesių licenciatą, o daktarata įsigijo 1945 m. jau tremtyje — Vašingtone. Jei jis suskubo taip viską greit baigti, tai nepaprastas darbštumas ir mokėjimas laiką sistemingai sunaudoti. Reikia atsiminti, kad studentaudamas su pirmaisiais savo žurnalistiniais darbais pasirodė — 1929 m. "Panevėžio Balse", kurį redagavo gabus publicistas Aug. Liepinis. Gerai atsimenu, kai 1932 m. turėjau pasikalbėjimą su Admu Jakučiu pas jį bute prie arbatės, tema buvo apie spaudą ir bendradarbius, tai jis man pasakė, ar seku reportażus jauno, gabus žurnalisto Prunskio. Atsakiau taip: "Tai nauja, gabi ir su gražia ateitimi žurnalistinė jėga". Ir a. a. garbaus mokslininko, profesorius žodžiai išpranašavo ir nieko neapvyly. Pradžioje savo karjerą "Panevėžio Balsu", vėliau buvo jungtas į anuometinį, geriau siai žurnalistiniai pastatyta "Mūsų Laikraštį", kurį redagavo gabus žurnalistas, šiuo metu gyvenęs Čikagoje ir dirbęs dienraštyje "Drauge" kun. Kazys Barauskas kartu su gabiū žurnalistu Juozu Gudjurgiu, bet šis bolševikų Sibiran išvežtas ir 1946 m. nukankintas ir kapinamas. Tikiu, kad tuometiniai mirė. Tuo pačiu metu įsijungė į anuometinį "Nytį", kurį redagavo uždarystas, žurn. J. Prunskis su kitais įkūrė europėjinio masto dienraštį "XX Amžius", kurio jis buvo ir vyr. redaktorius. Kurį laiką buvo Katalikų Veikimo Centro Spaudos skyriaus direktoriūni. Bet trumpas buvo laikas, laisvėje gyventi tik vienas dešimtmetis, kai bolševikai užplūdo Lietuvą ir turėjo su savo kolegomis, žurn. K. Barausku ir kun. prof. St. Yla, J.

E. vysk. V. Brizgio paraginti, nešdinti iš Lietuvos. Paklausė ir visi trys, tik kun. St. Yla Vokietijoje pasiliko, bet pirmieji du 1940 m. pasiekia Ameriką ir dabar abu dienraštyje "Drauge" dirba. Amerikoje ir nebuvo kelias rožėmis klotas, kai ir kalba trukdė, ir senoji karta žūrėjo, kaip į dyvą, o dar pabėgus iš Lietuvos, sakdami, net katalikai kad nusikalte buvo, tai pabėgo. Bet užteko, kad juodviečių vardai jau Lietuvoje buvo girdėti, kaip žinomų žurnalistų ir "Draugas" nepaleido iš akių ir abu dirba ir dabar. Sakiau, kad žurn. J. Prunskis labai darbštus ir neliko tik periodikoje žinomas, bet davė ir visą eilę sociologinių, biografinių ir kt. klausimais knygų. Vien Lietuvoje išėjo 8 ir Amerikoje per 10. Lietuvoje išėjo: "Maskva be kaukės", "Kruvinai čekos darbai", ir kitos, jau aišku, kad likti Lietuvoje negalėjo, kai tokiais klausimais paršė knygų. Amerikoje: "Komunizmas ir revoliucija Amerikoje", 15 sušaudytų kunigų Lietuvoje", "Bolševikų kalėjime ir Sibiro ištrėmėme", "Lietuva nacių ir bolševikų vergijoje", "Prie vilties kryžiaus", "Ausros Vartų Marija" ir kitos, ir kelios anglų kalba, net ir disertacija. Pirmieji Amerikoje, kurie atverė bolševikų žiaurumus Lietuvoje, buvo žurnalistas Juozas Prunskis ir Kazys Barauskas, davę jau nekaltant šimtų straipsnių periodikoje, bei paskaitų, bet išėjo keilolika knygų. Tą šandien mes užmirštame ir mėstame pulti, kad jie kunigai, krauna turtus. Bet kiek giliau pažvelkite ir sveiku protu pagalvokite, ar tiesą jūs kalbate, pasakysiu — vėjo pamušalai. Žurn. Prunskis, kaip minėjau, pradėjo debiutuoti reportażu. Taip! Kai turėjome anais laikais Kaune keletą dienraščių ir kiekvienas aprūpintas bendradarbiais, turėjome neblogų reportażų, sakau, neblogų, bet neturėjome gerų. Jei galėjome didžiūti 1929 m. "Klaipėdos Žiniomis", "Lietuvos Keleiviu" ar "Naujuoju Tiltės Keleiviu", kurie duodavo pakenciamų reportażų, bet anie, — Kaunas tuo atžvilgiu buvo kiek atsilikęs, kiek vertesni buvo: A. Pauliukonis, Pr. Rinkevičius, J. Kauneckas, J. J. Beleckas, S. Miglinas, bei vienas kitas, bet tikro reportażo neturėjome. J. Prunskis atėjo mums netikėtai ir pajuto, kad susilaukėme gero reportażininko. Dar kas, jis davė jau lietuvišką reportażą, originalų, kai

neužtenka tik klausimais duoti atsakymus, bet kad gautųsi vaizdas, charakteris ir kompozicinė formų gamyba. Kaip peizažas yra tapyboje, taip ir reportażas, gal jis daugiau duoda plokštumos, kaip tas vaidybinio statisto žodyje susikuria ir būna ne kokia melodeklamacija, bet tikras reportażas. Gal pasakys, kad J. Prunskis Amerikoje toks nepastovus, atsakymas lengvas. — Reikia žinoti, kad čia Amerika ir tempas visur, kai reikalaujama tik plokštumos, filmo, užrašyti, bet ne parašyti. Nepasakysiu, kad užrašyti, kai J. Prunskis grynai amerikoniškas būtinų užsikrėtęs. Kitoks jau keilonių reportażas, kai reikalaujama laiko. Bet viena reikia atsiminti, kad J. Prunskis gimęs žurnalistas. Nieko stebėtino, jei kartais ir nuklysta publicistikon, kai kiekvienas žurnalistas su tuo suaugęs, bet jis ne publicistas ir ne politikas. Jam artimiausia sritis — kultūrinė, literatūrinė. Jis gabus žurnalistas, bet ir geras redaktorius. Paimkime jo redaguojama "Draugo" kultūrinį priedą, kai iki šiol neturėjome tokio priedo. Kiek galėčiau lyginti 1924 m. "Klaipėdos Žinias", kai redagavo priedą Balys Sruoga bei 1923—4 m. "Lietuvos Aido" priedą, kai redagavo Zigmąs Kuzmickis. Mokėti redaguoti, tai dar nereikia, kad įdomus priedas, bet pagrindinis dalykas mokėti parinkti temų ir bendradarbių. Ir čia J. Prunskis neturi sau lygaus.

Tik trumpai paėmęs žurn. J. Prunskio žurnalistinį darbą, mininti sukaktį, jau daug kas pasakyta, ir be to, jo vardas visiems jau žinomas. Mokyti, būvanti analfabetu, žurnalistikoji ir vadovautis patiniais klidėjimais bei religiniais įsitikinimais, kaip minėjau, būti trumparegiu, lengva ir visko nekęsti.

Man džiugu, kad galio apie savo kolegą rašyti ir nors tuo jį pagerbti, minint žurnalistinę sukaktį, kai vertas didžiausios pagarbos, net ir kultūrininkas, kultūros istorikas, jau nekaltant apie periodikos istoriką, gražiai vertins ir laikys gabiu ir pirmaeilium žurnalistu. Linkiu, mielas kolego, Tau ištvėrmės, sveikatos ir būti mūsų periodikos gabija, kuri pasiektų kiekvieną lietuvių šeimą, ugdat lietuviybę, keliant tautinį charakterį ir, kad mes laikini ir grįšime į išlaisvintą Lietuvą. To Tu sieki ir tais keliais eini!

Jonas Vaidelys

"Kryžių" kryžiaus keliai

Bronys Raila

Šimtis metų, kai lietuviai Amerikoje daugumą įsistiprino, dar nebuvo lemta išaugti nei vienam kiek svaresnės reikšmės lietuviškos kilmės literatūrai amerikiečių literatūroje. Taip pat per tuos ilges dešimtmečius nebuvo pasirodęs anglų kalba nei vienas kiek žymesnis lietuvių literatūrinio veikalo vertimas, kuris būtų atkreipęs platesnio dėmesio.

Bet šandien jau yra džiuginančių vilčių... Beveik vienerių praėjusių metų laikotarpyje anglų kalba buvo išspausdintos trys stambesnės knygos: tai V. Ramono "Kryžių", S. Būdavo "Uždrausto Stebuklo" romanų vertimai ir V. Bielajaus išverstos lietuvių autorių legendos "Vakarinė giesmė".

Ramono "Kryžių" vertimui, kurį atliko kalifornietis — Milton Stark, tačiau priklauso pionieriškumo nuopelnas. "Kryžiai" buvo pirmasis lietuviškas romanas, išverstas anglų kalbon ir išleistas (nors ir ne amerikiečių, bet lietuviškos "Lietuvių Dienų" leidyklos Kalifornijoje).

Vinco Ramono "Kryžiai", kaip naujosios lietuvių literatūros reprezentantas amerikiečiams, gal nebūtinai vienas iš būdingiausių ir tuo labiau visiems lietuviams vienodai artimas jų buities bei nuotaikų išreiškėjas. Romanas pirmą kartą buvo išleistas Vokietijoje, netrukus po karo, ir tuojau pat tapo viena iš pačių kontraversiškiausių knygų. Daugiau obalsų ir ginčų, bet vienašališkų, ir daug mažiau

pagrindas, bet tik ne liberalams, ypač ne tiems, kurie nesutinka sutikti, kad Lietuvai ir Lietuvai tesą du išieities keliai: — jeigu ne su Roma, tai su Maskva...

Ūgi, Ramono romanas buvo knyga, apie kurią literatūrinė kritika ir gyvensnieji skaitytojai daugiausia diskutavo, kol dar buvo neišvažinėję iš Vokietijos DP stovyklų ir kol dar turėjo laiko rūpintis idėjomis bei knygomis. Iš-emigravus, kaip žinoma, tokie rūpesčiai daugumai dingio, nes tada atsirado rimtesnių rūpesčių apie įsikūrimą ir praturtėjimą (ne kokiomis praktiškai nieko nereiščiomis idėjomis, bet doleriais ar nekilmuojamomis vertybėmis...).

Daugumas lietuvių šandien Ramono romano idėjas yra visai užmiršę. Romos ir Maskvos kailiai jiems jau atrodo kaip kad gana naivūs ir ne būtina vienintėliai. Paaiškėjo, kad neblogų išieities kelių gali duoti ir kiti gravitaciniai punktai, kaip Čikaga, New Yorkas, Torontas arba bet kuri kita, anot prof. K. Pakšto, geresnio klimato vietovė, t. y. tokia vietovė, kur už darbo valandą moka bent po dešimtuką daugiau.

Bet Ramono romano idėjos tam pa klūtimui tokio pobūdžio lietuvių literatūros kūriniui sėkmingai įeiti ir būti mėgiamam sveitmuose kraštuose, kurie yra, pvz., daugumoje protestantai, arba kur ir katalikai nesilaiko tokių griežtų nusistatymų, kad Lietuvą ir kitus kraštus bolševizmo pavergtus kraštus gali išgelbėti tik "Romos kelias", gi kas juo neis, tam telieka pasirinkti tik "Maskvos kelias..."

Tai, žinoma, smulkmena, nors ir neryški. Augstos vertės literatūros meno kūriniui vienos ar kitos, tegu ir labai ginčytinos idėjos iškišimas nebuvo ir nėra klūtimai sklisti kituose kraštuose ir būti toliau diskutuojamam. Bet kad svetur būtų randamas dėmesys ir pasisekimas, reikia dar priaugti ligi tam tikrų literatūrinių reikiškių visumos — sužetė, formos, perteikimo ir kitais atžvilgiais. Literatūrinio kūrinio bendras standartas, arba lygmuo, turi būti ne žemesnis įprastam užsienio lygmeniui ir privalo būti ne per tolimas kitataučių, pasakyčiau, psichologinio suvokimo pajėgumui.

Ką tuo noriu pasakyti, supras kiekvienas, kuriam būtų pasisiūlyta: išversk į svetimą kalbą lietuvių literatūros veikalą, kuris, pvz., amerikiečių, anglui ar prancūzui būtų visai suprantamas, patrauktų jo dėmesį ir turėtų pasisekimą...

Tie mūsų propagandistai, kurie labai iškilmingai ir patriotiškai nurodinėja kitiems, jog savo literatūros veikalus turime versti ir leisti suvokimais kalbomis, — jie tik svėdinėja, "iškelia reikalą", bet net neįvažiuoja, kad tuo tik labai patriotiškai muilo putas plaka.

Kai tektų (ar kam teko) šį uždavinį tikroveje vykdyti ir kai reiktų garantuoti, kad šio ar ano mūsų kūrinio svetima kalba išleistas apsimokėtų (vadinasi, kad jį skaitytojai pirktų, o netektų tikėtis, išdalinti ar sandėliuose laikyti), — tas tuoj susidurtų su neaiškumais ir sunkumais. Tarp daugelio aplinkybių, jis būtų priverstas sutikti, kad jei ne visi, tai, bent didžiūma mūsų literatūros kūrinių, kuriuos mes laikome puikiais ir didžiai vertingais, sveitmaučio akimis žūrint yra dar labai provinciališki, "parapijiniai", skiriami tik mažam žemės kampeliui su jo lokalinėmis problemomis, o kitiems nesuprantami ir tuo būdu visiškai neįdomūs. Man rodos, kad akylesnieji ir gablesnieji mūsų rašytojai tremtiniai dabar tai ima ar bent gali gvyai įsiamoninti, ir už dešimtmečio kito tai ims duoti vaisių. Nuo lietuviškų rūtų darželio horizontų ir psichikos mes išeisime ir turėsime išieiti į Broadway...

Šias aplinkybes iškeliau todėl, kad man gana artimai buvo žinomi ir Ramono "Kryžių" kryžiaus keliai, kol jie virto gražia knyga anglų kalba ir buvo išspau-

DAINAVOS ANSAMBLIO DEŠIMTMETIS

Šiais metais, tremtyje gimusių ansamblių, mini savo veiklos sukaktis: Čikagos lietuvių vyrų choras — penkmetį, Dainavos — dešimtmetį ir Čiurlionio ansamblis — penkioliktmetį (pirmieji abu Čikagoje, o paskutinis — Clevelande), ir vietiniai: Stephens — penkioliktmetį ir Steponavičiaus "Pirmyn" — 25 metus. Apie Čikagos lietuvių vyrų chorą buvo peraitam numeris rašyta, dabar kiek apie Dainavos ansamblių, kurio minėjimas įvyksta gegužės 8 d. sukaktiniu koncertu, pašvęstu Lietuvos Motinos garbei ir iškilmingu bankietu. Svečiu — talkininku ir pagerbti žymų Dainavos ansamblių, atvyksta taip pat garsusis Čiurlionio ansamblis ir dalyvauja iškilmingoje programoje. Scenoje pasirodys apie 160 dainininkų su solistais, šokėjais, tautiniais instrumentais, kas Čikagoje bus naujiena, bet ir apskritai naujiena lietuviškame gyvenime, kai pasirodo stipriausi menų ansambliai. Tai menų šventė — dainos diena.

Dainavos ansamblis įsikūrė Vokietijoje — Hanau mieste, kurio iniciatorium buvo Albinas Dzirvonas ir kiti. Pirmuoju meno vadovu buvo Žemaitis, vėliau muz. Br. Jonušas ir trečias, kuris ir dabar vadovauja — muz. Stepas Sodeika. Pradžią, kaip visada, buvo sunki, bet lietuvis su daina suaugęs, tai

Stepas Sodeika

tik nūgrįsta ir geriausi balsai įsijungia. Kitokios sąlygos buvo Vokietijoje, o Amerikoje vėl kitokios, kad čia jau reikia repeticioms laiką vogti ir pasiaukoti lietuviškai dainai, propagandai, tautiniam ugdymui. Ten laiko užteko, o čia visą geriausią laiką atima fabrikas, kad žmogus nematytų niekad saulės ir sumašinėji, daraisi grubiu, netenki žmogaus charakterio ir dvasinė kultūra bei žmogaus sąžinė sugyvuėja. Bet lietuvis vertiau visko atsidėdės ir sveikata sušlubuos, o savo tautinei kultūrai laiką paaukos. Mes matome, kaip mūsų daina bei tautiniai šokiai įsiskaidė Amerikos visuomenėje ir kitataučių mėgstami. Tai, pasididžiavimas mūsų ansamblių!

Dainavos ansamblis jau pagarsėjęs ir už Amerikos ribų ir jo dešimtmetis neturi taip sau praėti, kaip sakoma — paprastu, kasdieniniu pasirodymu. — Ruošiamasi sparčiai ir nauja programa, kuri susidės iš dviejų dalių. Pirmoji: eina abu himnai, Dainavos ansamblio atliekamos 7—8 dainos, Dainavos šokėjai (vedami baletininkės Irenos Eidrigėvičiūtės — Sprindienės). Čiurlionio ansamblio vyrų choras, Čiurlionio mišrus choras, tautiniai instrumentai. Antrojoje dalyje: Vytauto Didžiojo garbei kantata, muzika muz. J. Zilevičiaus ir žodžiai — Adomo Jakšto, abu jungtiniai — Dainavos ir Čiurlionio ansambliai, dvi dainos Lietuvos Motinos garbei, pabaigai — mažalietuvių himnas "Lietuviai! esame mes gimę". Tai tokia vizorinė programa. Smulkiau — vėliau ir be to, istoriniai ansamblio veikla bus nušviesta kituose numeruose.

Dainavos ansamblis neapsiribojęs tik daina ir šokiais; bet įeina ir vaidyba, kai savo gyvenime yra davęs kelius vertingus spektaklius, kad ir paėmus — Nemunas žydi, Joninės, Sienuplūtė ir kt. Be to, nesitenkina tik liaudies daina ar harmonizuota, bet repertuaras ir yra klasikinis bei operų arijų. Ansamblis neina tik viena daina, bet ir su giesme, kai turėdama nemaža ir religinių koncertų. Ansamblis gali didžiūti, turėdamas dirigentų operos solistą Stepa Sodeiką, buvusį Klaipėdos ir Vilniaus konservatorių profesorių ir kompozitorių, tai apie pastatymus negali būti ir kalbos. Sukaktinis koncertas įvyksta gegužės 8 d. 3 val. 30 min. Orchestra Hall (220 So. Michigan Ave.), o vakare — Šv. Kryžiaus parapijos salėje bankietas, kur svečiai dalyvauja ir Čiurlionio ansambliu.

K. Balsiūnas

—○○—

Vytautas Alant
veikalo "Visuomenės veikėjai"
autorius

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$ 4.50;
6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius, Vytautas Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komisija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisyti ir talpinti savo nuožū-
ra Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė

I AMERIKOS LIETUVIUS

Gegužės pirmoji Jungtinėse Ame-
rikos Valstybėse yra lojalumo dien-
a. Tą dieną kiekvienas amerikie-
tis pareiškia savo pagarbą, prisiri-
šimą ir atsidavimą valstybei ir
jos vėliavai. Visur vyksta para-
dai, didesnis sveikis su prakalbo-
mis ar šiaip piliečių demonstraci-
jomis pareikšti lojalumą tam kraš-
tui, kuriame jie gyvena, dirba ir
naudojasi piliečio teisėmis bei lei-
svėmis. Būti amerikiečiu yra di-
delė privilegija ir, sakyčiau, didė-
lė laimė.

Gegužės pirmoji mums, Ame-
rikos lietuviams, yra dar reikš-
mingesnė tuo, kad šiemet tą dien-
ą pirmą kartą rinksimės lietuvių
bendruomenės Tarybą. Mes, parei-
škime lojalumą savo tėvų kraš-
tui Lietuvai ir pasižadėjimą lie-
tuviybės išlaikymui. Mes rinksimės
Tarybą, kuri mus atstovaus Ame-
rikoje ir reprezentuos visame pa-
saulyje; kuri rūpinsis kaip išgel-
bėti lietuvius nuo nutautėjimo;
kuri paruos planus, kaip išlikti
gerais lietuviams su savo kalba, sa-
vo spauda, savomis įstaigomis, sa-
vomis bažnyčiomis; kuri budės
lietuviško vieningumo sargyboje,
lietuviško sugyvenimo bei nuosi-
daus bendradarbiavimo; kuri iš-
sklaidytus lietuvius po plačią Ame-
riką surinks, suartins, suorganizu-
os ir viena didžiule, skaitlinga,
lietuviška šeima, lietuvišką bend-
ruomenę.

Visi lietuviai nuo 18 metų am-
žiaus turi teisę ir pareigą šiuose
rinkimuose dalyvauti. Visi rinkim-
ų punktai gegužės 1 dieną bus
atdaryti nuo 9 val. ryto iki 9 val.
vakaro. Kur bus reikalo, apylin-
kės galės rinkimus pratęsti ir ge-
gužės 2 dieną.

Kas negali rinkimų vietose bal-
suoti, iš anksto tepasirūpina paš-
tu balsuoti. Kaip balsuoti paštu,

teatsiklausia apylinkių valdybose,
arba LOKo sekretorijate (A. Sa-
laitis, P.O. Box 507, Waterbury,
Conn.), arba rašo tiesiog į Vyriausią
Rinkimų Komisiją (V. Vaitiekūnas,
137—16 No. Hempstead
Turnpike, Flushing 55, N.Y.).

Ligi šiol ne visur spėta Bend-
ruomenės apylinkes suorganizuoti,
todėl leidžiama balsuoti arti-
miausioje apylinkėje, arba paštu.
Ne visi gi spėjo užsiregistruoti, tad
galima užrašyti tuo pat balsavi-
mo laiku ir užsimokėti bent 50 ct.
solidarumo mokesčio. Jokia apylin-
kė neturi teisės didesnio mokesčio
reikalauti balsavimui.

Visoj Amerikoje Lojalumo Dien-
a yra pareikšti protestą prieš komu-
nizmą ir prieš viską, ko jis siekia.
Tebūnie mūsų balsai Lojalumo
Dienoje kaip lietuviškas protes-
tas prieš komunizmą, prieš komu-
nistų okupaciją Lietuvoje, prieš
priverstiną lietuvių vežimą į Si-
birą, ir prieš naikinimą mūsų tau-
tos. Mūsų balsai bus mūsų solida-
rumo bei vieningumo išraiška už
lietuviybės išlaikymą, už lojalumą
Jungtinėms Valstybėms. Tikriausiai
mūsų balsai bus griausmingas
pareiškimas lojalumo Lietuvai.

Tikrasis amerikizmas neklidu
mums būti lietuviams. Tikrasis
amerikanizmas globoja persekioja-
muosius, užtaria skriaudžiamuo-
sius ir gelbsti žudomuosius. Loja-
lūs amerikiečiai yra mūsų arti-
miausi draugai. Jie tik džiaugsis
mūsų solidarumu, vieningumu ir
laimėjimais. Tad lojalūs lietuviai
turi būti ir lojalūs amerikiečiai.

**Lietuviais esame mes gimę, lie-
tuviais turime ir būti!**

Visi lietuviai į rinkimus gegu-
žės pirmą dieną!

Jonas Balkūnas,
J. A. V.

Lietuvių Bendruomenės
e. p. Pirmininkas.

ŽODIS BROLIAMS LIETUVIAMS

Mes, susidėjusių sąlygų dėka,
atitrūkome nuo savo lietuviškos
žemės, nuo tautos kamieno ir pa-
sinerėme kitų tautų jūroje. Bet
mes neturime toje jūroje paskęsti.
Mes turime išlikti gyvi lietuviai
su savo gražiąja kalba, kultūra ir
savitomis tradicijomis. Tai mūsų
šventa pareiga, nes to reikalauja
mūsų tėvų nerašytas testamentas
saugoti paveldėtą iš jų lietuvių
dvasią. To pat reikalauja mūsų
broliai ir sesės, kurie kenčia di-
džiausią moralinę ir fizinę priespaudą
tėvynėje ir žūva nelygioje
kovoje su mūsų didžiausiais prie-
šais — maskoliais okupantais.

Mes, atvykę į šį laisvės kraš-
tą radome palankiausias sąlygas
išsaugoti savo lietuvišką gyvybę.
Tik paklausykime šviesiosios ir
veiklesniosios mūsų lietuviškos
visuomenės dalies, kuri šaukia
mus talkon, būtent, Pasaulio Lie-
tuvių Bendruomenėn. Didelis
darbas reikalingas talkos, o tasai
darbas, kuris rūpi kiekvienam lie-
tuviui, gali būti sėkmingai nuveiktas
tik visos lietuviškos bendruo-
menės sutelktomis jėgomis.

Artėja PLB valdybų rinkimai.
Stokime talkon, būkime tos Bend-
ruomenės aktingais nariais ir da-
rykime ją pajėgia ir galingą. Ne-
pamirškime įsiregistruoti vietinė-
se apylinkėse, o atėjus rinkimų
dienai, atiduokime savo balsą už

sau priimtinus kandidatus.

Kartais mus skiria politiniai nu-
sistatymai ar pasaulėžiūros, bet
tejungia mus mūsų kalba, kultūra
ir visa tai, kas yra būdinga lie-
tuviui. Išsaugokime jas būsimoms
kartoms.

Lietuvių Profesorių
Draugijos
Amerikoje Valdyba

—*—

PIRMASIS LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDŽIO ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS ČIKAGOJE

įvyksta balandžio 23—24 d. d. —
"Laisvosios Lietuvos" patalpose.
Suvažiavimo atidarymas balandžio
23 d. 2 val. po pietų. Suvažiavimo
dienotvarkė plati ir ji bus išsemta
balandžio 24 d. — sekmadienį.

Laikė suvažiavimo — balandžio
23 d. — šeštadienį 8 val. vakaro,
įvyksta bendra Laso atstovų, na-
rių ir bičiulių bei svečių, vakarie-
nė, Hollywood svetainėje (2443
W. 43 St.). Norintieji vakarieneje
dalyvauti, prašome pranešti iš an-
ksto "L.L." administracijai, telef.:
Victory 2-4372, arba J. Gudaičiui,
telef.: Canal 5-8863.

Laso Vietininkijos valdyba nuo-
širdžiai kviečia visus Laso narius
ir bičiulius, dalyvauti vakarieneje,
kurioje numatoma ir programa.

Laso Vietininkijos
Valdyba Amerikoje

Juozas Grišmanauskas,
žvejas, pabėgęs iš okup. Lietuvos.
Nuotrauka daryta Lietuvoje —
Klaipėdoje, 1951 m.

Povilas Šaltimieras

Mįslių karalių šventė

Povilas Šaltimieras pažįsta tūk-
stančiai lietuvių, kaip lietuviško
radijo klubo vedėją. Tačiau, dau-
gelis jį pažįsta tik iš balso. Tokių
lietuvių rastume net daugelio val-
stybių tarpe, kurie retai atvažiuo-
ja į Čikagą. Aktuali P. Šaltimie-
ro programa ir mįslių kontestai
sujungia ir toliausiai gyvenančius
lietuvius. Jie vieną kartą nori as-
meniškai pasimatyti ir pasikalbėti.
Tokią progą klausytojai turi
per pavasarinį rengimą, kuris
šiemet įvyksta balandžio 24 d. Lie-
tuvių Auditorijoje. Šventė bus at-
liekama trijose salėse. Meninę
programą išpildys apie 100 artistų
ir 40 dainininkų. Tą dieną bus
renkami mįslių karalius ir kara-
lienė. Kontesto rinkimo komisija
šiemet sudaro: dailin. J. Pautie-
nius, Antanas Gintneris ir Jad-
vyga Čepulienė, kaip lietuviškų
mįslių rinkėjai ir mėgėjai. Kara-
lių vainikavimo iškilmėse daly-
vau ir pereinę metų mįslių laimė-
tojai, kurie įteiks vainiką naujiems
laimėtojams!

Taiigi, nepasilikite tą dieną nie-
kas namuose. Visi skubėkite į mį-
slių karalių šventę — balandžio
24 d., Lietuvių Auditorijoje.
A. G.

SKAUTŲ LAUŽAS JURGINĖSE

Sk. Vytis R. Račiūnas, aktyvus
"Lituanica" skautų tunto meno
vadovas, rūpinasi programos suda-
rymu Jurginių lauzui.

Vyr. skautė Zita Černekaitė
atstovauja "Aušros Vartų" tuntą
Jurginių lauzo — šokių ruošime.
Šis linksmas ir įdomus laužas
įvyks šį sekmadienį, balandžio 23
d., 7 val. vak., Sokolų salėje.

Irenos Šilingienės vadovauja
ma skautų tautinių šokių grupę,
žavėjusi žiūrovus savo puikiu šo-
kio pertiekimu ankstyvesniuose
pasirodymuose, pašoks keletą nau-
jų šokių.

Sarauko būrelio skautai vy-
čia, ir gražiai užsirekomendavę liau-
dies dainų kankliavimu, ruošiasi
naujomis dainomis sujunginti sve-
čius, atsilankiusius į skautų tū-
tų ruošiamą Jurginių lauzą.
Sk. Vytis L. Vadselis, buvęs
vyriausiu lauzavedžiu antroje sk-
tautinėje stovykloje, praves "Li-
tuanicos" ir "Aušros Vartų" tuntų
ruošiamą Jurginių lauzą, kuris
įvyks balandžio 23 d. — šeštadi-
enį — Jurginėse: 7 val. vakare,
Sokolų salėje. Programa bus įdo-
mi ir reta, kokią gali suruošti tik
skautai.

Okupuotoje Lietuvoje

"Laisvosios Lietuvos" Skaitytojai rašo

— Šiandieninė knyga, ypač mo-
kyklinio amžiaus, kaip jų spauda
rašo, neturi iliustratorių, nors be
žinomos D. Tarabildienės, atsirado
ir jaunų: A. Makūnaitė, J. Kuz-
minskis, V. Galdikas, V. Bačėnas,
E. Jurėnas ir kiti, nepatenkina
partijos reikalavimų. Kai neužten-
ka susipažinti su iliustruojamas
knygos turiniu, bet pagrindiniu
dalyku turi būti — gerai pažinti
knygų leidimo gamybinių pusę:
šriftus, įrišimo ir laužymo darbus
ir kt., kai tas atrodo gana juokin-
ga.

— Jurbarke įsteigtas skulptor.
Vincio Grybo (vokiečių sušaudytas)
memorialinis muziejus, kuriam
vadovauja jo mokinys Kriau-
čiūnas, einąs direktoriaus parei-
gas. Muziejus įsteigtas jo namo-
se. Pirmame aukšte įrengtas raj-
oninis muziejus, dauguma ekspoz-
natų perkelta iš rajoninės žemės
ūkio parodos. Kituose kambariu-
se išmėtyta nuotraukų jo darbų
ir keli modeliai lūkę iš anų laikų,
bet veltui muziejumi ir vadinama-
s, kai nieko gero nėra.

— Buv. valstybinės spaustuvės,
dabar pavadintos Karolio Poželos
vardu, cinkografijos ir giliaspau-
dės viršininku yra B. Baltrušaitis.
"Raidės" spaustuvės direktorius —
M. Jurkevičius, LTSR Kultūros
ministerijos leidyklų ir poligrafijos
pramonės vyr. valdybos virši-
ninko pavaduotojas — J. Sabaliau-
skas, LTSR valst. grožinės literatūros
leidyklos vyr. direktorius —
J. Tornau. Visi žinomi, paskirti iš
darbininkų ir anais laikais buvo
žinomi komunistai, o Tornau gar-
siųjų teliečių Tornų giminės.

— Kaune vasario 19 d. muziki-
niame dramos teatre pastatyta pir-
moji tarybinė (kaip jie sako, lie-
tuviška) muzikinė komedija "Au-
ksinės marios". Muzika A. Bela-
zaro, libreto — L. Janušytės ir J.
Mackonio. Pastatymas — R. Sen-
kutės, dirigentas — St. Grauzinis,
dailininkas — L. Kirlytė, chormei-
steris — K. Linkevičius, šokiai —
V. Grivickas. Komedijoje vaiduo-
jama kolchozino kaimo gyvenimi-
mas ir pašiepiami buv. laisv. Lie-
tuvos laikai. Vaidino: S. Repečkai-
tė, A. Pavilionis, K. Mikalauskas,
L. Stanevičius, G. Gontytė, S. Ged-
vilas, S. Girčytė, S. Rapalienė, V.
Riškus, V. Rimkevičius, A. Ragau-
skaitė, V. Kukaitis, tai svarbiausieji
aktoriai, raudonųjų iškepti.
Veikalas labai silpnas.

— Vilniuje operos (tik viena
iš viso yra) teatro dirigentu yra
A. Kalinauskas. Jo pavaduotojas,
kartu ir politrukas Klenickis, žy-
dų tautybės.

— Marijampolės apylinkėje prie
Kvietiškių kolchozas pavadintas
Černiakovskio vardu. Černiakovs-
kis žydų tautybės, raudonas gene-
rolas, Rytprūsijos žuveis, palaido-
tas Vilniuje ir čia vienas žymiausių
aikščių pavadinta Černiakovskio
vardu. Ir stambus Marijampolės
ūkis gavo raudonajį vardą.

— Bolševikinė spauda rašo, kad
anksčiau Lietuvoje kaimuose ne-
buvo nei vieno radijo aparato, da-
bar dauguma turi. Aišku, yra pro-
pagandiniai aparatai su garsiakal-
biais, bet turėti nuosavą draudžia-
ma, ir atima, jei kur randa — bau-
džia kalėjimu. Tas jau buvo žino-
ma pirmojo okupacijos — 1940—
1941 m. Tegul akių nedumia.

— Kauno botanikos sodo direk-
toriumi yra M. Lukaitienė. Prie-
jos dirba: Urbonas, Mikšėnis, Gu-
danavičius, Elena Požemickaitė,
Elena Tarasevičiūtė ir eilė kitų.
Nors jų spauda rašo, kad sodas
eksploatasie plečiamas, bet kaip
matyti, kad sodas labai apleistas
ir viską iš naujo kuria. Arba rašo,
kad auginamos 32 rūšys rožių, kal-
anais laikais jų buvo apie šimtas
rūšių ir alyvų — 48 rūšys. Rašo,
kad nebuvo anais laikais ir bana-
nų. Tai melagystė, kai buvo ne
tik Botanikos sode, bet ir gavo Tiš-
kevičiaus oranžerija Kretingoje
turėjo bananų medžių ir susilauk-
davo vaisių. Buvo ir kitur. Rašo,
kad pradėta sėti ir sodinti: avira-
nasrių dobilų, ricinmedžio, migdo-
lo, vynuogių, kai šie jau buvo au-
ginami ir mūsų kaimų pavyzdin-
guose ūkiuose. Melas per akis, ką
gali tik komunistai. Arba atsivėl-
giant į aukščiau minėtą mokslinį
personą, kai dirba per dvidešimt
žmonių, o anais laikais užteko,

JUOKTIS AR VERKTI?

Bendrai paėmus, lietuviškoji vi-
suomenė yra gana minkštaširdė.
Žmonės, kurie moka verkšlenti, ar-
ba kurie turi kitus, kurie už juos
verkia, nesunkiai laimi lietuviškos
visuomenės simpatijas ir užuojau-
tą. Tam turime ryškių pavyzdžių.
Taip pat negalima pasakyti, kad
būtime per daug atsparūs demo-
gogijai, kai greitai pasiduoda nuo-
taikom ir lengvai pradeda garbin-
ti netikrus dievus.

Patys kalti, užsiauginame prin-
cipą, apie kurį reikia visą laiką
tūpinti. Toks principas kartais
pasidaro labai orogantiškas ir pik-
tas, ir visuomenei pradeda atsi-
bosti. Mes matome, kad ir jis tik
paprastas mirtingasis, su savo nuo-
dėmiais ir silpnybėmis. Skirtumas
tik toks, kad jis, mūsų pačių išle-
pintas, nebegali savo puikybeje
tilpti.

— Bet pabandyk tokį principą pa-
liesti! Tuojaus sukyla ir jis pats
ir visą jo svita. Kaip drįstate! Mūsų
principas yra labiausiai nusipelnęs
ir vienas žymiausių lietuvių
veikėjų! Jo neatstos šimtas kitų!
Jei jis užsirusinėjęs, neatšileis
ir neatleis jums, bus viskas baig-
ta. Saulė patekės vakaruose, bus
žemės drebėjimas.

Vargšas pilietis trauko pečiais
ir negali suprasti, kaip gi visa tai
galėjo įvykti. Ir iš kur tas baisus
pyktis ir pasmerkimas? Ir kas gi
pagaliau kaltas?

Dažniausiai kaltas būna pats
principas ir jo dvaro tarnai. Jiems
toks demokratiškas principas, kaip
teisė laisvai pareikšti savo nuomo-
nę, neegzistuoja. Tik princas gali
daryti ir sakyti, ką nori. Kiti ne.
Tokiems, kurie išdrįsta, pirmam
įspėjimui, pagrasoma pirštu. Jei
to neužtenka, sukeliama audra.
Šakos lūžta, medžiai iš šaknų vir-
sta...

Tokią audrą neseniai išgyveno
ir mes, kai mums gerai pažįs-
tamas prof. Vac. Biržiška nutraukė
diplomatinis santykius su Lie-
tuvos Enciklopedija. Vieni, kurie
profesoriaus būdo savybių anks-
čiau nežinojo, negalėjo suprasti,
kam gi jam reikėjo išehant taip
garsiai durimis trenkti. Kultūrin-
giau būtų buvę išeiti tyliai, palin-
kint savo kolegoms geros kloties
ir pasisekimo. Kiti iš viso nesu-
prato, ko profesoriaus ir jo draugai
taip įtūžė, jei jam pagaliau pavy-
ko ištrukti iš "prakaitu bei krau-
ju besimaitinančio erelio naugų."
Juk reikėtų tik džiaugtis ir gar-
binti Dievą. Kiti, kurie Vac. Bir-
žišką geriau pažinojo, dėl tokio jo
pasielgimo nei kiek nenustebo.

kartu su direktoriumi prof. K. Re-
geliiu, buvo tik šeši ir mūsų Bot-
anikos sodas buvo vienas iš geriausių
Pabaltijoj.

— Plungėje įvyko, dvi dienas
trūkęs, taip vadinamas valstybi-
nių ūkių vadovų suvažiavimas,
kurio tikslas buvo moksliniai nu-
daviest žemės ūkio kultūrą, bet pa-
pagandiniai aparatai su garsiakal-
biais, bet turėti nuosavą draudžia-
ma, ir atima, jei kur randa — bau-
džia kalėjimu. Tas jau buvo žino-
ma pirmojo okupacijos — 1940—
1941 m. Tegul akių nedumia.

— Tolesnio gyvulininkystės išvysty-
mo ir gyvulių produktyvumo kėli-
mo klausimas ir visa eilė kitokių,
kas antraštėse matosi, kad gyven-
nime neįvykdoma ir viskas gra-
žiai skamba tik žodžiuose.

— Valst. grožinės literatūros
leidyklos redaktorė yra vilnietė A.
Liobytė, kuri redaguoja mokykli-
nio amžiaus ir moterų literatūros
skyriaus leidinius. Meno reikalų
valdybos referentai — politrukai
yra L. Kalvelis ir J. Lozoraitis,
bet jie abu rusai, tik lietuvių pa-
sirinę pavardes.

— R. Mikšytė parašė libreto
operai "Veronika", pasinaudojant
Vienuolio novele "Paskenduolė",
kuri mažai ką turi bendro su no-
velės siužetu. Pagrindinis daly-
kas — sovietinė didvyrė Veronika,
nors vadinama lietuvaitė, bet lie-
tuviškumo nei žymės, net ir tau-
tinių draubūzių ukrainietiški. Mu-
ziką parašė V. Baumilas.

Kai atsirado keletas drašulių, ku-
rie spaudoje išdėstė savo pažiūras
apie prof. Biržišką nuveiktą dar-
bą ir nuopelnus, redaguojant en-
ciklopediją. biržiškomanija ser-
gantams, sirdys apsilėjo krauju.
Tūla V. (Vanda?) "Vienybėje" to-
kius apkaltino chiliganizmu ir ki-
tokiu izmu. Tenai pat prof. Bir-
žiška vadinamas "Mokytoju", iš
didžiosios raidės. (O mes manome,
kad pirmas ir paskutinis žemiškos
kilmės "Mokytojas" praeitais me-
tais mirė). Gaunasi be galo keis-
tas paradoksas. Kas galima Biržiš-
kai, to kitiems net paustųjų nega-
lima. Kai Biržiška savo viešame
laiške Bertašiu bolševikinio bolše-
vikų išvežtą Voldemarą, arba, kai
jis tokiais nekultūringais epitetais
puošė Lietuvių Enciklopediją, jo
prieteliai nerado reikalo jam pa-
sakyti: "bet, profesoriau, turėk ir
tamta, nors truputį gėdos". Bet
kai atsirado vienas kitas, kuris pa-
lietė Biržišką už rankos, jo prie-
teliai nesavo balsu emė šaukti:
nelieskit jo, jis senas, jis toks gar-
bingas, jis tiek daug nusipelnęs!

— Šį paradoksą apvainikavo "At-
viras Laiškas Naujienų" bal. 2 d.
numery, kur keliasdešimt žinomų
ir nežinomų piliečių savo parašais
pasmerkė Vienybę, Dirvą ir Lais-
vąją Lietuvą, taipgi kitus už šiuo-
se laikraščiuose tilpusius straips-
nius, nepalaikius Vac. Biržiškai,
nes tokie "nekultūringi užsipluol-
mai prieštarauja padorumui ir
lietuviškam taurumui."

Nieko sau sprendimas, ponai
prisieksite, tik pavėluotas. Tokį
sprendimą reikėjo paskelbti kiek
anksčiau, ir ne kam kitam, o prof.
Biržiškai. Palikime liūdą ir nuo-
bodžią pasaką apie tai, kad jeigu
žmogus senas, ir dar šu šio laik-
tokiais nuopelnais, tai jam viskas
leidžiama ir atleidžiama.

Senas, vaikas, ar jau suvaike-
jęs — kiekvienam galima pasaky-
ti, kad jis klysta.

J. K. Sakalas

—*—

KAS NORI, GALI BALSUOTI PAŠTU

JAV Lietuvių Bendruomenės
I Tarybos Vyr. Rinkimų Komisi-
ja savo paskutiniame posėdyje —
balsavimui palengvinti, nutarė:

1. Balsavimo kortelės balsuoto-
jai gali gauti prieš balsavimo dien-
ą, bet tik atėję balsuoti. Tatai pa-
greitins balsavimo eigą balsavimo
patalpose ir balsuotojus įgalins
pasirinkti sau patinkamus kandi-
datus.

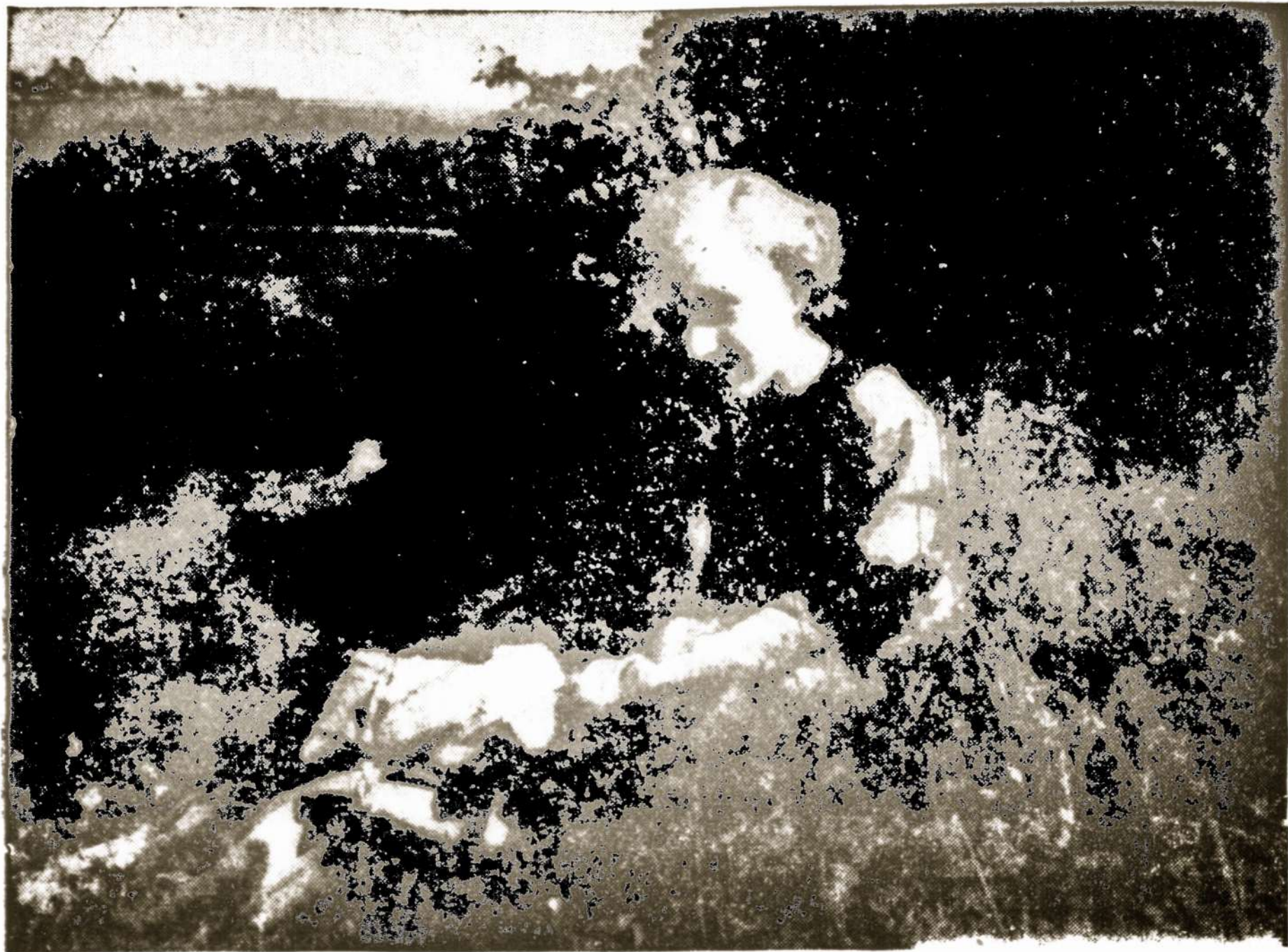
2. Balsuoti paštu gali ne tik
ligoniai ir nuo balsavimo vietų
toli gyvena, bet ir kiekvienas bal-
suotojas. Nors paštu balsuoti, tu-
ri iš anksto paprašyti Vyr. Rink-
imų Komisijos Pirmininką (V. Vai-
tiekūnas, 137—16 N. Hempstead
Tpk, Flushing 55, N. Y., tel.: IN-
dependend 3-1652, New York),
arba vietos rinkimų komisiją, kad
atsiųstų balsavimo kortelę ir vo-
ką, kad gegužės 1 d. galėtų bal-
savimo laišką pasiųsti Vyr. Rin-
kimų Komisijai, 64—14 Rd. Mas-
peth 78, N. Y.

Balsuodamas paštu, balsuotojas,
balsavimo kortelėje atžymėjęs ne
daugiau kaip 27 kandidatus, jų de-
da į balsavimo voką ir jį užlipi-
na. Užlipintą balsavimo voką,
drauge su savo bendruomenės kny-
gele ar solidarumo įmokų kvitu,
deda į kitą voką, kurį adresuoja
Vyr. Rinkimų Komisijai, 64—14
— Rd., Maspeth 78, N. Y.

CICERO LASO SKYRIUS PLEČIA VEIKLĄ

Balandžio 17 d. Cicero Laso sky-
rius turėjo eilinį, pirmąjį susirin-
kimą, kuriame aptartos ateities
gairės, išsišnekėta įvairiais, aktu-
aliais klausimais ir kilo mintis,
kuri buvo plačiai išnagrinėta, tai
spaudos platinimas ir jos rėmi-
mas. Skyrius seniai įsisteigė,
bet narių padidėjo, kai įsijungė ir
intelektualų. Turėta ir paskaita.
Spaudos platinime gražių rezulta-
tų atsiekė veiklus visuomenininkas
Lietuvių Kareivių d-jos pirminin-
kas K. Šimkus.

—*—

Kas neprisimena pavasario naktų Pajėsy?!

PARTIZANO MOTINA

E. Cėkėnė

Paskutinį kartą ji už miestelio išlydėjo ir ilgai ilgai stovėjo, žiūrėdama į tostantį siluetą. Pro ją lėkė šimtai svetimų žmonių, ir ji matė juos visus tolstančius, bet aiškiai iš visų skyrė tik vieną, į kurį buvo sudėtos jos visos gražiausios gyvenimo viltys, senatvės paguoda ir visa-visa ateitis. Nuo skubančių praeivių ji kniubo ir kėlėsi, ir vėl klaičiu žvilgsniu ieškojo tolumoj, tolstančio jai brangaus, pažįstamo, judancio taško. Ir kai nei vienas žmogus daugiau pro ją nei pėsčias, nei važiuotas nebesirodė, tik dabar ji pajuto tokį begalinį sunkumą, tarytum visas saulės kamolys, per dieną taip skaisčiai švietęs, staiga ant jos taip silpnų pečių nusirito. Ir tai blogiau, negu mirtinai būtų sutriuškinęs, nes ji dar gyva, ji jaučia, kaip skaudžiai ir sunkiai sleigia. Ir siaubo apimta atlaikyti, sukniubo...

Tai lietuvė motina, išlydėjusi paskutinį savo sūnų į mišką partizanauti. Nei viena ašara jai nelydėjo per skruostus vieną po kito vaikus išleidžiant, juk tėvynė šaukia, ji sakydavo kiekvienam. Bet paskutinį ir jauniausią išleisdamas, ji grįžus namo, pagaliau neišlaikė. Vos tik įžengus per slenkstį, ji graudžiai, graudžiai pravirko. Širdis galėjo plyšti iš skausmo, šikant upeliais liejasi, neranda poilsio netekus visų keturių mylimų vaikai ramybės.

kų. Namie užviešpatavo mirtina tyta. Ji per 20 metų augino, tikėjosi, laukė, vaikų ir savo laime gyveno. Ji pati nesuprato, kiek skausmo slepiasi jos mažoji, silpną išvaizdą ir koks jis didelis!

Bet ką jai reiškia, kad ir didžiausias jos vienos skausmas prieš visos tautos skausmą, ramino ji save. Argi laikas šeimos sentimentams, kai tėvynė pavojui, kai visus, kas gyvas šaukia į kovą prieš atūžiantį raudonąjį slibiną.

Ir taip silpna, bet stiprios ir nepalaužiamos dvasios motina, nu siraminus gyveno laukdama sūnų ir tėvynės laisvės ryto. Ji priglaudė, pavalgydino ne vieną pavargusį partizaną, ji slėpė savo sodyboj jų rastus, ji atiduodavo paskutinį maisto kąsnį ir galvojo, gal ir jos sūnus kiti pavalgydins.

Ir taip ta kukli motina, kuriai mažiausia dėmesio gyvenime skiriama, namų židinyje tyliai stebėdama, išaugino didžius kūrėjus, įkvėpdama jiems darbo, tėvynės do pasaulį!

Todėl šią, didžios pagarbos vertą, visų užmirštą motiną, jos artėjančios šventės proga, pagerbkime nors kukliausiu būdu. Suraskime jas iš visų kampelių, nes savo tarp tokių išblaskytu, likimo nukriaustu, turime gana daug. Švelniu žodžiu, kuklia dovanėle, palengvinkime jų sunkią dalį.

VINCAS KRĖVĖ SCENOJE

Čikaga turtinga teatrais, net turėjo pačių tremtinių įsteigtus teatrų, bet kai nebuvo administratoriaus ir tautinės savgarbos, o pasididžiavimas garbe, savo asmeniui bei niekinimas kitų ir nesiskaitymas su tremtinių bendruomene, viskas iširo ir keli meteliai buvo apmėgę. Didžiausia gėda, kai jėgų turime, o mus sotina ir turime rausti prieš Detroitą bei Clevelandą.

Po ilgo nesuipratimo ledai buvo sulaužyti, dėka atvykusio Kanados jaunam, gabiam aktoriui Algimantui Dikinui, kuris ryžosi jungti, nežūrint jokių įsitikinimų bei ambicijų. Žinoma, visko teko nugirsti, bet jau galima didžiulis, kad teatras naujai iš pagrindų susioriginavo ir savo pirmąjį pasirodymui, balandžio 23 d. 7 val. vak., tai yra šį šeštadienį, Kelly aukšt. mokyklos auditorijoje (4115 So. California Ave.), duoda savo pirmą spektaklį, pagerbiant mūsų didįjį rašytoją Vincą Krėvę jo veikalų, koncertinėje formoje, vaidinimą.

Jėina trys veikalai, bet parinkti ir pritaikinti scenai: "Dangaus ir žemės sūnūs", "Šarūnas" ir "Raganius". Pirmuosius du pritaikė scenai Algimantas Mackus ir paskutinį — dr. Henrikas Hagys. Visus tris veikalus režisuoja ir vaidina dramos aktorius Algimantas Dikinis, be kurio dar dalyvauja: Irena Nivinskaitė, Alfa Brinke, Jonas Kelečius ir Vytautas Valiukas. Scenovaizdis Algirdo Kurauško. Apšvietimas — St. Gasiūno.

Pastatyti scenon pilnai mirimus veikalus, neįmanoma, kai ir "Dangaus ir žemės sūnūs" ir "Raganius" nėra scenai parašyti, siužetai sceniniai, bet reikalauja draturgo ir aktorius, kai malonėjo plačiai Vinco Krėvės kūrybą nušviesti, parinko tik fragmentus, kuriuos bus būdingesni ir scenai ir išryškinti pagrindiniai asmenys bei veikalo idėja.

"Šarūnas" jau buvo pažįstamas Kauno scenai ir mokyklinėje programoj praeinamas. Vaiduojami priešistoriniai laikai, atausi mūsų liaudies padavimais, kurio kompozicija dramatinė ir stilus tauto sakinis, bet visa veikalo forma, net ir charakteris, sceninis. Kitoks "Dangaus ir žemės sūnūs". Siužetas istorinis, biblijinis ir mums kiek šaltesnis, bet idėja įdomi ir kurianti biblijos charakterį, kai susiduriama su nauja tema ir tipai ryškiniami biblijos fone. Apškritai, aktorius Alg. Dikinis pasirinktas šis veikalas, nors tik būdingesnis fragmentas inscenintas, bet sveikintinas, kai ši tema dar mums blanki, žinoma, scenoje.

"Raganius" jau savas ir išgyventas lietuvių charakteryje, nors novelė, bet romano rėmuose parašytas ir išryškinti patys būdingiausi tipai ir būdo ir pavyzdžio, ir formos atžvilgiu. "Raganius" daugiau realistinis, bet romantiniai elementai vyrą, bet kai susiduriama su dūžiu kaimu, realizmas nustelbia ir stilų ir kompoziciją, bet išsiryškina lietuviškas originalumas ir veikalas įgauna kūrinio vertę.

"Raganius" stiprus viskuo. Žinoma, viena, kad Krėvė nemėgsta kokių socialinių bei kultūrinių problemų ir viskas pas jį, jis ieško psichologinio tipo, charakterio, kad susidarytų sąvoka, vaizdas tarp veiksmo ir veikiančių, nors ir tipai primityvūs ir gyveną intuityvia, bet kurią laikotarpį, istoriją.

Jei mūsų didysis aktorius deklamatorius Henrikas Kačinskas moka žodyje duoti veiksmą, psichologiją ir sukurti istoriją, tai Krėvės veikalų pastatyme išsiryškina daugiau autoriaus pažinimas, kai veiksmas vyksta aktorių pyneje ir bus sukurtas scenos veiksmas, reiškia, vaidyba, žodis ir for-

VAKARAS TOLI NUO TĖVYNĖS

Nusileido saulutė. Lyg didelis aukso kamuolys nusirito pilksva padange. Pamažu tamsa savo sparnais apgaubia žemę.

Aš sėdžiu savo kambaryje ir žiūriu pro rasotą langą į įvairiomis spalvomis nusidažiusius parko medžius. Mane apima tokia liūdna nuotaika, kažkoks ilgysys. — Viename parko gale girdėti liūdna daina, kitame gale girdžiu linksmą jaunųjų triukšmą. Kad ir ruduo, kad ir vėsus vakaras, gimnazistai vaikščioja būreliais, ar tai pasidalindami įspūdžiais, ar tai šiaip sau besišnekučiuodami. Lauke švilpia vėjas, blaško rausvus ir gelsvus medžių lapus. Jie pakyla, kaip margi drugeliai vasarą, pasiuska kelis kartus ir krinta nuvargę žemėn. Man kažkodėl liūdna širdyje, kažko ilgū... Kad aš būčiau tas rudas lapelis, rodo, pa kilčiau į padanges ir nuskrėčiau kur nors toli toli, kur laukai gražiai marguoja, kur miškai žaliuoja, kur upeliai maloniai šnera. — Skrisčiau į Lietuvą!..

Sėdžiu už stalo, ant kurio guli knygos ir laukia, kad pradėčiau mokyti. Bet aš vis negaliu at-

traukti žvilgsnio nuo lango. Visi medeliai be lapų, visi jie taip nusiminę atrodo; Man jų lyg truputį gaila. Štai, ten eglaitė stovi. Ji graži, žalia. Gera būti tokia maža, gražia eglaitė! Ji ir vasarą ir žiemą žaliuoja, nei vėjo, nei šalčio nesibijo.

Beveik neprisimenu Lietuvos, bet man atrodo, bet man atrodo, kad Lietuvoje miškas turėtų būti puikiau ir mieliau. Tai turbūt dėl to, kad Lietuva mano tėvynė.

Rudenį nėra paukščių. Visi jie išskrenda į pietų šalį. Ir mes kaip tie paukščiai, išskridom į šiltesnius kraštus. O Lietuvoj vis dar viešpatauja ruduo, vis neateina pavasaris; vis vergija, kraujas ir tremimai Sibiran...

Jau beveik visai tamsu. Vos gailiu ką nors įmatyti. Malonu kartais truputį tamsoje pasėdėti, pasvajoti. Bet knygos guli ant stalo ir tartum žiūri į mane. Tada užsidedu šviesą ir paimu knygą. Bet vis Lietuva man viskas!..

Birutė Janušaitytė,
VII klasė, Vasario 16-ojo gimnazija, Vokietija.

Aukavo Dainavos ansamblio bankietui

Po Dainavos ansamblio sukaktinio koncerto, įvykstančio gegužės 8 d. 3 val. 30 min. Orchestra Hall salėje, Čikagoje, tos pat dienos vakare šv. Kryžiaus parapijos salėje, įvyks pagerbimo vakarienė, kurioje be Dainavos ir svečių — Čiurlionio ansamblio, galės dalyvauti ir kiti.

Šio bankieto yra kilnus tikslas: surinkti Dainavai pinigų, kurių pagalba jie galėtų savo dalį repertuaro įdainuoti į pokšteles.

Suprasdami šį kilnų ir gražų tikslą, eilė pasiturinčių Čikagos lietuvių parodė savo duosnumą ir paaukojo vertingų dovanų tam vakarui — bankietui. Šiuo kartu visi aukotojai yra vietiniai lietuviai ir dalis čigiminių, bet plačiai jai lietuvių visuomenei gerai pažįstami: inž. Antanas Rudis, (kuris bus ir bankieto vyriausiu vedėju), Dan Kuraitis (Dainavos ansamblio sukaktinio vykd. komiteto pirmininkas), Jonas Pakel, Matas Zizas, St. Balžekas, Algirdas Brazis ir Justas Kudirka.

Dainavos dešimtmečio minėjimo komitetas yra labai dėkingas aukotojams už šias pirmąsias, vertingas dovanas. (lg).

EVA PERON MANO GYVENIMO PRASMĖ

(Tęsinys)

Todėl mano gyvenimas turi labai lengvą išaiškinimą.

Visas mano gyvenimo "sekretas" yra tame, kad pasiryžau tarnauti savo liaudžiai, savo Tėvynei ir Peronui.

Ir tarnauju, nes myliu.

Tarnauju liaudžiai, nes pirmiausia tai liaudis užkariavo mano širdį. Ir todėl, kad Peronas išmokino mane geriau ją pažinti, ir todėl labiau ją pamilti.

Ir tarnauju Peroną darbu ir pačiam Peronui, kaip galiu ir kur galiu, nors ir suprantu, kad tarnauti Peronui yra tas pat, ką tarnauti liaudžiai. Ir tai pripažįstu su džiaugsmu. Nes ar tame neatsiranda raktas mano pačios gyvenimo supratimui?

Jau sakiau, kaip tarnauju darbininkams. Dabar noriu paaiškinti, kaip tarnauju vargšams.

Bet prieš tai, tarsi atsisveikinant su darbininkais, dar porą žodžių apie juos.

Porą dėkingumo žodžių.

Noriu, kad kur bebūtų skaitoma ši knyga, būtų žinomi mano dėkingos širdies jausmai.

Nes jie buvo pirmieji, kurie pasitikėjo Peronu.

Nes jie pasitikėjo juo dar prieš pamatant jį.

Nes jie niekad jo neapleido. Nes jie jį išlaisvino iš kalėjimo 1945 m. spalio 17 dieną.

Nes jie jį padarė Argentinos Prezidentu 1946 m. vasario 24 dieną.

Ir labiausiai jiems dėkoju už vieną dalyką: už tai, kad jie jį myli, taip, kaip myli!

Ir kad tai žinotų visi, kur ši knyga bebūtų skaitoma!

XXVII.

VIRŠ TEISINGUMO

Tarp mano skaitytojų, be abejo, bus dviejų rūšių sielų, kaip kad esti visuose pasaulio kampuose.

Siaurų sielų klasė, kuri neskaityto realiu dalyku nei kilnaširdiškumo, meilės, tikėjimo ir, net nei vilties.

Jeigu ši knyga pateks į tokio žmogaus rankas, aš jo prašau, kad netęstų toliau jos skaitymą.

Neverta! Visas jam atrodys be naudos, ar net paprasta propaganda.

Dabar prasideda knygos skirsniai, kuriuos tegalės suprasti sielos, kurios dar tiki į nuosirdumą, į tikėjimą, meilę ir viltį.

Tokių kviečių skaityti toliau.

Tokieks, kaip mano socialinės pagalbos įstaigų lankytojams aš eisiu pirmą rodydama, kaip per

gyvenimą eina drauge skausmas ir meilė.

Jiems pirmiausia parodysiu savo liaudies skausmą, ir nebus pro šalį sustoti kiek ir pažūrėti į jį, kaip iš mano gyvenimo žvalgybos bokšto jį mačiau ir dabar kasdieną vis geriau ir arčiau jį matau.

Paskiau jiems parodysiu tai, ką meilė daro, kad skausmas nusišyps sotų ir, kad nusišypsos jį sušvelnėtų arba ir visai pašalinėtų!

Nuo tos dienos, kada prisitartinau prie Perono, pastebėjau, kad jo kova dėl socialinės teisybės bus ilga ir sunki.

Dada jis aiškino man savo užsimojimus (o jo užsimojimai siekia ne mažesnio dalyko, kaip kad pakeisti kapitalistinę ekonomijos formą kita, labiau žmoniška ir labiau teisinga), tuojau pasivirtino mano nujautimas: kova bus ilga ir sunki!

Prieš mano akis stėjo milijonai argentiniečių, laukiančių teisybės, ir priešais prieš juos mačiau Peroną, norintį kiekvienam duoti tai, kas jam priklauso.

Ir tuo pat laiku kovojantį prieš suokalbines antifašistines ir Tėvynei svetimas jėgas, pasiryžusias ir toliau išnaudoti mūsų liaudies pasitikėjimą ir gerąsias dvasias.

Nors aš ir labai pasitikėjau Peronu ir gal daugiau, negu jis pats, tikėjau jo jėgom ir sugebėjimams, tačiau niekad negalėjau išvaizduoti, kad didžioji jo svajonė, — o juk jos buvo svajonės! — dalis taip greit įsikūnytų mano krašte.

Jo samprotavimo būdas buvo paprastas. Net gal perdaug paprastas, kad jam patiktų vidutiniai žmonės, kurie, kaip mėgsta sakyti Peronas, "laikosi būriais, kaip žvirbliai ir žemai telekoja".

1945 m. sakydavo man; "Socialinis teisingumas reikalauja naujo visų krašto turto padalinimo, kad tuo būdu pasidarytų mažiau turtuolių ir mažiau vargšų".

"Bet kaip įvykins turtų krašte paskirstymą valdžia, kuri neturės savo rankose ekonominės galios?"

"Todėl yra reikalinga, kad pašvesčiau visas savo pastangas, kad užtikrinus krašto ekonominę nepriklausomybę! Reikės nacionalizuoti visą tai, kas galėtų būti ekonominio pavergimo priemonė; ir visa tai, kas išsūkia nereikalingą tautinio turto iš krašto išplaukimą. Tuo būdu atsiras daugiau turtų liaudžiai!"

"Tuo būdu liaudis turės tai, ko ji reikalinga, ar bent tai, kas jai priklauso!"

"Be abejo, tai viskas pareikalau laiko ir dar nemažai argentiniečių išmirs negavę pamatyti teisingumo valandos!"

Šis paskutinis sakinytis vertė mane manyti, jog "tuo tarpu" reikia griebtis kitos priemonės.

Kada Peronas įžengė į Respublikos Prezidentūrą, man atrodė, jog jau atėjo valanda, kad pradėjus vykinti tą "kitą dalyką".

Iš paties Perono aš žinojau, kad teisingumas neišgyvendins per vieną dieną visame krašte. O vienok argentiniečiai "bemarški-

niai", prasčiokėliai, taip labai ir akiai pasitikėjo Lyderiu, kad iš jo laukė visako, ir tai laukė "greitai", ir net laukė tokių dalykų, kuriuos galima būtų sutvarkyti nebeįstebuklu ir kurių trūkumas krašte yra žinomas.

Buvo neabejotina, jog tuo laiku, kada Peronas savo sielą ir gyvenimą dėjo, kad įgyvendintus teisingumą, reikėjo dar padaryti kai ką daugiau.

Aš jaučiau, jog tas kažkas daugiau mane lietė, bet, atvirai sakant, nežinojau, kaip tai padaryti.

Pagalau vieną dieną įgavau drąsos ir padariau skubų pasiryžimą.

Išėjau į gatvę ir ėmiau maždaug šitaip kalbėti:

"Štai aš, Esu, Prezidento žmona. Noriu kuo nors patarnauti savo liaudžiai."

Bemarškiniai, kurie mane girdėjo, vienas kitam perdavė šią žinią.

Pradėjo eiti pas mane, vieni asmeniškai, kiti per laiškus.

Jau anuose laiškuose pradėjo vadinti mane "Evita".

Tada jiems pasakiau:

Man maloniau būti Evita, negu Respublikos Prezidento žmona, jei ta "Evita" gali kuo patarnauti mano Tėvynės bemarškiniam.

Taip prasidėjo mano socialinės pagalbos darbas.

Negaliu pasakyti, kad tas sumanymas kilo manyje.

Priešingai, man atrodė, jog bus tiksliau pasakius, jog tas sumany-

mas kilo iš tarpusavio ir vienalaikio susipratimo tarp mano širdies, Perono ir didžiosios mūsų liaudies sielos.

Tai yra bendrinis darbas. Ir taip tai jaučiame: tai yra darbas visų ir dėl visų.

XXVIII.

VARGŠŲ SKAUSMAS

Iš pereinamo skirsnelio palikė neišpildytas pakvietimas, kurį tuoju išpildysiu: kaip mano socialinės pagalbos įstaigų lankytojus, noriu ir savo skaitytojus kiek supažindinti su mano liaudies skausmu ir meile.

Pirmiausia kiek su skausmu. Čionai taip pat, kaip ir visame pasauly, daug metų trunkanti ir socialinė neteisybė paliko visuose krašto kampuose skaudžius savo praėjimo atsiminimus.

Kada Peronas paėmė socialinio teisingumo vėliavą, vargė pasken-dusieji argentiniečiai buvo nepalyginamai skaitlingesni, negu kad nedaugelis privilegijuotųjų iškylių.

Nedaug turtuolių ir daugybė vargšų.

Pavyzdžiui, mūsų krašto kviečiai tarnavo maitinimui taip pat ir "privilegijuotųjų" kituose kraštuose, tuo tarpu kad "bernai", kurie sėjo ir pjiovė tuos kviečius, neturėjo duonos savo vaikams.

Tas pat buvo ir su kitais krašto turtais: mėsa, vaisiais, pienu.

(Bus daugiau)

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO EUROPOJE

LAS ANGLIJOS VIETININKIOS SUVAŽIAVIMAS

Anglijos vietininkija Sąjūdyje bene jauniausia. Prieš 5 metus Anglijoje veikė vienas ar du skyriai, buvo žinomi energingieji lasiečiai: K. Deveikis, P. Šablinskas ir K. Jonelynas, bet nebuvo plačiau išvystyta veikla ir nebuvo bandyta sudaryti LAS Vietininkijos.

Vietininkijos organizavimas buvo pradėtas 1954 m. liepos mėnesyje, kada Vyr. Valdyba paskyrė Anglijai laikiną Organizacinį komitetą iš A. J. Kaulėno, P. Mašalaicio, J. Alkimavičiaus, K. Jonelyno ir Pov. Adomaitis. Komitetas energingai ėmėsi darbo, buvo applankytos visos didesnės lietuvių kolonijos ir įsteigti skyriai ar grandys.

Pirmas LAS Vietininkijos Suvažiavimas įvyko kovo 26—27 d. d. Londone. Dalyvavo: Bradfordo, Buckminsterio, Coventrio, Londono, Manchesterio ir Nottinghamo skyrių atstovai, atstovaudami 136 narius. Kai kurių kitų vietovių lasiečiai nesuskubo dar susiorganizuoti, ar buvo per neturtingi, kad prisistatytų savo atstovus dėl tolimų nuotolių ir brangių kelionės išlaidų. Bet pirmąjį LAS suvažiavimą Londone reikia laikyti labai gerai nusisekusių, tiek organizaciniu, tiek turiningumo požiūriu. Tenka pažymėti, kad suvažiavimą buvo atvykę iš Vokietijos Vyr. Valdybos pirm. Stp. Vykintas.

Suvažiavimą atidarė Org. Komiteto pirm. A. J. Kaulėnas trumpa kalba, pažymėdamas LAS Anglijos Vietininkijos susiorganizavimo istoriją ir jau nuveiktus darbus.

Sudaromas Darbo Prezidiumas. Suvažiavimui pirmininkauja Al. Dičpetris (Bradfordo ats.). Prezidiume — O. Kairiūkštienė ir K. Deveikis, sekretoriata — P. Šablinskas ir P. Adomaitis.

Į Komisijas: Mandatų, Balsavimo ir Rezoliucijų išrenkami atstovai iš Londono ir provincijos skyrių. Iš skyrių atstovų pranešimų paaiškėjo, kad didžiausią veiklą šiuo metu yra išvystę Londono ir Nottinghamo skyriai.

Seka Vietininkijos valdomųjų organų rinkimai. Vietininkijos Garbės Gynėju išrenkamas P. Mašalaitis. Valdybon: A. J. Kaulėnas, O. Kairiūkštienė, V. Mamaitis, K. Jonelynas, J. Alkimavičius, Pov. Adomaitis ir S. Blotyns. Garbės teisman išrenkami: Al. Dičpetris, K. Deveikis ir R. Pauliukonis. Revizijos Komisijon: J. Galbuogis, P. Šablinskas ir D. Dainauskas.

Po trumpos pertraukos seka tolimesnė Suvažiavimo darbai. Suvažiavimas atvyksta LRS atstovai F. Neveravičius ir T. Vidugiris. Santarvės Vadovybės vardu gražiais žodžiais Suvažiavimą pasveikina F. Neveravičius, palinkėdamas gražiausios sėkmės. — Seka sveikinimai raštu ir po jų Vyr. Valdybos Pirmininkas Stp. Vykintas pasako išsamią kalbą, paliečdamas LAS ideologinius klausimus ir mūsų lietuviškos vidaus politikos reikalus.

Pirmoji suvažiavimo diena tuo ir baigiamą. Londono LAS Skyrius rengė bendrą atvykusiesiems lasiečiams iš provincijos ir londoniškams pobūvi, kuris puikiai pavyko.

Rytojaus dieną, sekmadienį, suvažiavimo dalyviai dalyvauja lietuvių Parapijos bažnyčioje pamaldose ir tuoj po jų pradeda darbo posėdį.

Antros dienos posėdis pradedamas Org. Komiteto Vicepirm. P. Mašalaicio paruoštu veiklos planu ateiciai. Suvažiavimas išklauses visų pranešimų, tiek pirmos dienos, tiek antros, klausimus nagrinėja diskusijose. Diskusijos gyvos ir įdomios. Gyvai reiškesi

diskusijose D. Dainauskas (Manchesterio), J. Galbuogis (Nottinghamo), V. Mamaitis (Londono), K. Deveikis (Buckminsterio), P. Šablinskas (Coventry), P. Adomaitis (Londonas) ir kiti.

Rezoliucijų Komisijai (pranešėja M. Mineikienė) pasiūlius, Suvažiavimas priima rezoliuciją Vlikui ir sveikinimus Pavergtajam Kraštui, Diplomatinės Tarnybos Šefui, Ministeriui Londone ir kit.

Baigiant, reikia pasidžiaugti Al. Dičpetrio gražiu vedimu Suvažiavimo darbų. Pirmininkaujantis turėjo progos keliais atvejais pasakyti trumpas kalbas, kurios buvo gilios savo mintimi ir naudingos tautinio darbo pionieriams, pasiryžusiems galvą gale ir Anglijos žemėje išjudinti tautinio atgimimo darbą tremties eilėse. O tos eilės, reikia pasakyti, smarkiai prarėtusios emigracijos į Kanadą ir kitur, tikrai laukia naujo atgimimo, naujos dvasios ir naujo ryžto naujiems darbams pavergtos mūsų Tėvynės laisvei ir garbei.

— Londono LAS Skyrius netrukus pradeda visuomeninio darbo kursus, kuriuose bus dėstoma organizacinė knygyvedyba, susirašinėjimas ir retorika.

— Nottinghamo Skyrius atidarė vietos lietuviams klubą, į kurį mieliai renkasi savaitgaliais lietuvių laisvalaikio praleisti. Klube yra biliardas ir kiti populiarūs žaidimai. Skyriui vadovauja energingas visuomenininkas J. Galbuogis.

— Londono Skyriaus dramos mėgėjai pradeda repetuoti naują veikalą, kurį numato pastatyti rudenį.

Jaukūs balandžiai!

AUTOMOBILIŲ TAISYMO IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys.

M. ČESAS, patyręs auto specialistas.
1934 West 59th Street. Telef.: GROvehill 6-9136

MODERNI LIETUVIŠKA

KIRPYKLA

Sav. VALTER REKAŠIUS
752 West 33 St.

Uželk nusikirpti pas savo tautietį sulig savo skoniui ir pageidavimu. — Būsi patenkintas.

SAUGUS BALDU

PERKRAUSTYMAS

IŠ ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Šaukite:

R. ŠERENAS,
4546 S. Wood St., Chicago 9,
Ill. Tel.: VI 7-2972.

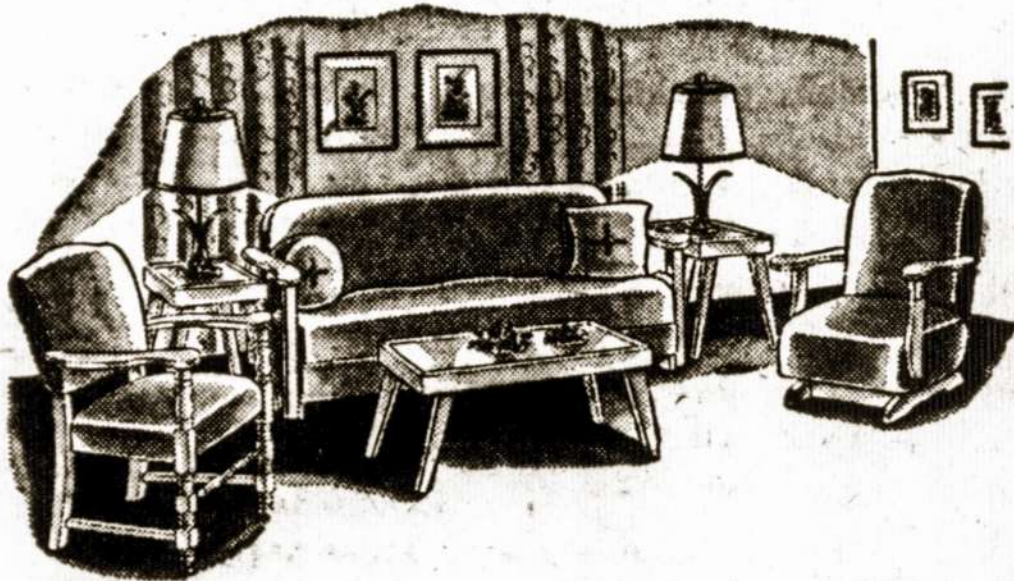
BALDU IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiausių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-4 St.). Tel.: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

Jonas Kanis

MALONIAI KVIECIA ATSHILANKYTI

ir PAMATYTI

100% VIRGINIA VILNOS,

DVIGUBAI AUSTOS — LABAI

STIPRIOS MEDŽIAGOS

KOSTIUMAI SU 2 POROM

KEELNIŲ žymiausių siuvyklių darbai

PACE SETTER tik už \$55 iki \$65

PHOENIX tik už \$65 iki \$78.50

BOTANY "500" tik už \$86.75 iki \$89.75

GROSHIRE tik už \$100 iki \$140

BEN STAR

KRAUTUVEJE

DIDELIS PASIRINKIMAS. PASKUTINIS MADOS VYRAMS IR MOTE-RIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. YARds 7-3900

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.

2. Plaunu ir prosinu baltinius.

3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3541 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telef.: YARd 7-6035

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARČIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: VIRginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių sąžiningas pataisymas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Virš 50 metų veikia dieną ir naktį

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

Kreipkitės į

JOHN F. E U D E I K I S

Laidotuvių Direktorius

Tai yra s... sia ir didžiausia laidojimo įstaiga.
4605 — 07 So. Hermitage Ave. Tel.: YARds 7-1741 ir 7-1742,
arba — 4330 — So. California Ave. Tel.: LA 3-0440.

Koplyčiose veikia moderniški oro keitimo įrengimai

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. VIRginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. FULLman 5-1270

Prisidėkim prie 'Laisvosios Lietuvos' vajaus

Ir dalyvaukit laimėjimuose

1. Tik užsisakyk "L.L." arba pratęsk prenumeratą 1955 metams ir dalyvausi laimėjimuose dovanų \$2.000 vertės.
2. Surask 5 naujus metinius prenumeratorius ir gausi dovaną \$5 vertės, o taip pat dalyvausi platintojams skirtuose laimėjimuose
3. Jei neturi galimybes dalyvauti platinime, prisidėk šiaip prie vajaus: atsiųsk adresus savo pažįstamų ir kaimynų, kurie manai galėtų tapti "L.L." skaitytojais.
4. Jei jau gauni "L.L.", pasisakyk dėl tolimesnio siuntinėjimo ir atsiųsk prenumeratos mokestį
5. Prisidėk prie skelbimų rinkimo bei skelbimų palaikymo. Neatidėliok. Taupyk laiką ir mažink išlaidas. Iškirpk ir tuojau pasiųsk šį kuponą:

LAIŠVOJI LIETUVA
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.

Pavardė ir vardas

Adresas

Siunčiu \$ "L.L." prenumeratai, prenumeratos pratęsimui; prašau siųsti "L.L.", prenumeratą sumokėsiu vėliau; prašau siųsti susipažinimui. (Norimą pabraukti).

(Vieta laiškui):

(Parašas)

KĄ JIE DIRBA

Zigmas ir Joana Šefleriai, tremtiniai, nepersienai nupirko žinomo cicerio Edvardo Skade (Skadausko) svetainę (1500 So. 49 Ave., Ciceroje). Prie svetainės yra salė pobūviams šu atskiru būtu, virtuve ir kitais patogumais, kuriais Šefleriai duoda naudotis organizacijoms labai palankiomis sąlygomis. Abu naujieji savininkai yra jauni ir malonūs žmonės ir per trumpą laiką įgijo daug prielankumo ir simpatijų. Didysis atidarymas įvyksta gegužės 13—15 dienomis.

Paaukojo Balfu, per p. M. Rudienę, Balfio direktorę, naujasis Čikagos miesto izdėninkas Moris B. Sachs paaukojo 200 dolerių.

Lietuvos istoriniai vaizdai, brolių Motuzų pagaminti, spalvotame filme, bus rodomi Bostone,

šv. Petro parapijos salėje, balandžio 23 d. Pradžia 2 val. ir 7 val. vakare. Programoje eina: Vasario 16 d. minėjimas 1938 m., Lietuvos olimpiada, Lietuvos kariuomenės įžengimas į Vilnių, Amerikos lietuviai ir jų veikla, ir Lietuvos architektūros įžymybės. Įėjimas 1 dol., vaikams — 25 cent. Rengia Balfio skyrius.

Buvo susirinkę "Jūros" korporantai

Iš Lietuvos universitetų žinoma "Jūros" korporacija, nepartinė, Lietuvos jūros idėjos puoselėtoja, balandžio 15 d. buvo susirinkę pasitarimui pas buv. Vilniaus universiteto "Jūros" korporacijos vadą Algirdą Gustaitį. Dalyvavo buv. "Jūros" korporantai iš Illinois ir Indiana valstijų. Nuo šiol tokius susirinkimus numatyta daryti dažniau. Sekantis susirinkimas įvyks gegužės mėnesį.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Moderniškiausios baldai, televizijos aparatai, orai vėsinti įrenginiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Telefonu Europai klausyti radio aparatai. Rašomos mašinėles su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kitus kraštus.

Lengvi išimokėjimai, sekmadieniais jokių takų.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: Victory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9—9:30.

Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirksite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituanica Ave. Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. — Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

1835 Canalport

Tel. Dirbtuvės: SEely 3-2146

Namų: KENwood 8-3092

Jonas Karvelis

3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef.: YArD 7-0677.

Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių sveicatūjų laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių.

SKANLIAU, ŠVARIAU IR JAUKIOJE APLINKOJE

Jūs pavalgysite pusryčius, pietus ir vakariene lietuviškų laikomose valgyklose

Antonette's Lietuviška valgykla

3206 South Halsted St., Chicago 8, Ill.

Lietuviški ir vietiniai valgiai, mandagus patarnavimas, žemos kainos.

E. Galminienė ir Z. Gražienė, sav.

Apsikirk pagal savo skonį, madą ir pageidavimus tremtinio

PETRO BALTROMONO KIRPYKLOJE

2543 1/2 West 71 Street.

Mandagus patarnavimas, švari patalpa, nauji įrankiai ir ilgameis patyrimas.

Lietuvos Dantų Gydytojų 5-ga Tremty, Chicagoje Maloniai kviečia Tamstą atsilankyti

į tradicinį pavasario

Lietuvių Profesorių

Draugijos Amerikoje Valdyba gegužės mėn. 14 d. rengia pobūvį Lietuvių Auditorijoje. Bus programa.

Bronius Mickevičius, tremtinis, įsteigė automobilių prekybą (5805 So. Western Ave.), pavadindamas BALTICA vardu. — Šios įmonės savininkas, būdamas Vokietijoje, neleido veltui laika, bet domėjosi ir vertėsi šia prekybos sritimi ir dabar savo tautiečiams ne tik teikia prekybinius patarnavimus, bet ir duoda nuosir džiūs patarimus. B. Mickevičius yra Dr. Strimačio ir Dr. Labanauksko svainis.

"Aušros Vartų" turtų ruošiamą Jurginių lauzą, kuris

"VISUOMENĖS VEIKĖJAI" DETROITE...

— Detroito BALFo skyrius pasilikusiemis lietuviams Europoje, yra nusipelnęs nepaprastos pagarbos. Aukų rinkimo vajai praeina dideliu pasisekimu. Skyrius gausius narius.

Su atbundenčiu pavasariu, ruošiasi gražiomis aukomis ir vėl sušelpiti mūsų nelaiminguosius. Balandžio 24 d., buvusioje lietuvių salėje, stato rašytojo Vyta. Alanto, dar rankrašty, 3-jų veiksmų komedija: "Visuomenės veikėjai". Veikalas vaduodžia mūsų politinių partijų vaizdines ambicijas, intrigas, nesiskaitymosi su bet kokiomis priemonėmis suteršti kitą, ne jo pasaulio žmogų.

Veikalą stato Z. Arlauskaitė — Mikšienė. Detroitiečiams staugmena, kad šiame veikalas pastatyme pasirodys naujos, Detroitie nematytos, meninės jėgos, būten: I. Šulcaite, S. Iljasevičius, Alg. Pesys ir Pr. Stanionis. Alg. Pesys yra dalyvaujantis tautiniuose šokiuose akordionistas, daug kartų žavėjės žiūrovus ir eilėraščių deklamavime, šiuo metu pamatysime scenoje.

— Lietuvių Rezistentinė Santarvė 1954 metus užbaigė gražioje sėkmėje. Didelė padėka tenka senajai valdybai, paskiriami nariams ir visuomenei, kurie gerus rezistentų darbus rėmė. Ypatingas rūpestis buvo, tai Vasario 16 giminazijos rūmų išpirkimas ir mokinė I. Janušaitytės išlaikymas. — Prie valdybos buvo ir šiemis metams išrinktas vienas valdybos narys, kuris rūpinasi giminazijos rūmų išmokėjimu ir mokinės išlaikymu.

1955 m. rezistentų skyriaus valdybą sudarė: p-kas — Pr. Stanionis, sekret. — L. Sulcas, Vasario 16 giminazijos rūmų skoloms mokėti ir mokinės išlaikymui vadovas — V. Kankalis, kult. ir prop. Ireik. — V. Tamošiūnas ir ižd. — P. Marčiukaitis. Skyrius ir šiemis metams yra sudaręs veiklos planą.

Nepriklausomybės Fondui aukos sekmingai plaukia.

LAISVOSIOS LIETUVOS

Gegužinė įvyks š. m. gegužės 15 dieną gražiame Būcio darže. Bus įvairi ir turtinga programa. — Veiks bufetas, šokiai. Su "Laisvosios Lietuvos" gegužine, atidaromas pavasario sezonas.

Pavasarių vienaiečių kostiumų, sportinių ir išeiginių drabužių didelis pasirinkimas pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.

Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išimokėjimui bei nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

DETROITIEČIAMS

Visi detroitiečiai balsuoja gegužės mėn. 1 d. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, buv. Lietuvių Namų patalpoje (W. Werner ir 25 gatvė), šalia Nako krautuvės, kur vyks balsavimas, išrinkimui Lietuvių Bendruomenės Vyriausios Tarybos. Informacijos galima visada gauti p. Kukučionio Laikrodžių Parduotuvėje, priešais šv. Antano Bažnyčią. Čia galima ir įsirašyti balsavimui.

Balsuoti turi teisę lietuviai, sulaukę 18 metų amžiaus ir sumokėję nario mokesčių už 1954 metus. Norintieji balsuoti paštu, turi gauti balsavimo kortelę ir voką (gauti galima parašyti telef. LU-20233 ar TA-50303).

Tenelieka nė vieno lietuvių, ne-balsavusio ir nepareiškusio savo valios. Balsuojam visi!

Detroito Lietuvių Bendruomenės Rinkimų Komisija.

CLEVELAND, OHIO

— Čiurlionio Ansamblio ir muz. A. Mikulskio sukaktims minėti pasirošimas eina pirmyn. Koncertas įvyks š. m. gegužės mėn. 15 d., Severance Hall salėje. Koncerto pradžia 3 val. p. p. Taip pat sparsčiai rengiamasi ir bankietui, kuris įvyks po koncerto, Windameer Hall patalpoje — 13929 Euclid A. visai netoli nuo tos vietos, kur bus koncertas. Bankieto pradžia 6:30 v. vakare. Į bankietą kvietimai jau gaunami pas visus komiteto narius. Dalyvaukime, parem kime lietuviškosios dainos gaivin-tojus.

— L. B. rengiama LIETUVIŲ DIENA įvyks š. m. gegužės mėn. 19 d. Tam tikslui jau ruošiamasi. Lietuvių diena sutampa su mokslo metų pabaiga mokyklose, tai bus gera proga duoti pasireikšti mūsų mokyklinio amžiaus jauni-mui įvairiose srityse.

— Bendruomenės valdybos pastangomis suorganizuotos šachmatų žaidynės, sekmingai vyksta. — Žaidynėse dalyvauja per dvidešimt įvairaus pajėgumo žaidėjų, šachmatų mėgėjų. Tuo tarpu pirmąją J. Naujokaitis, nuosirdus LL skaitytojas ir rėmėjas.

— Lietuvių kultūrinių darželių atstovų susirinkimas įvyko š. m. balandžio mėn. 13 d. 8 val. vak. lietuvių salės patalpoje. Buvo malonu, kad didesnis skaičius lietuvių įdomavo si darželio veiklos pagyvinimu. Ten rymo mūsų

tautos pranašai, kovotojai, Dr. J. Basanavičius, Dr. V. Kudirka ir netolimoje ateityje laukiama mūsų dainiaus, poeto Maironio biustu-bareljefo.

— "Vaidilos" teatras mūsų visuomenės rengiasi parodyti L. Ful-dos 4 veiksmų komediją — "Mokyklos draugai". Vaidinimas bus š. m. balandžio 30 d.

— Seniai pradėjo gaminti (kepti) duoną, šios srities specialistas A. Kazilionis. Duona gero skonio, lietuviška, taip pat kepa įvairių rūšių pyragus (adr. 8210 Sowinski Ave.).

— Vid. Vak. sporto apygarda, š. m. balandžio 23—24 d. d., ruošia jaunių ir jaunučių krepšinio pirmenybes. Ketina varžybose dalyvauti Čikagos, Detroito, Ročesterio ir Clevelando vienetai. Žada būti ir daugiau įvairių netiketu-mų. Kol kas mūsų visuomenė į sportą žiūri labai abejingai. Jau laikas sportą remti ir tinkamai vertinti. Girdėti, kad dabartinė bendruomenės valdyba imasi reiki-amų priemonių sportinę veiklą paremti. Sveikintinas reiškinys.

— Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas vakaras įvyko š. m. balandžio 16 d., per Atvelykį. Ruošiamam nuotaikingam dramos veikalėlio pastatymui, kur buvo vaidinta "Melagėlis", trijų veiksmų scenos vaidelis. Režisavo I. Gatautis, o vaidino jaunimas ir suaugusieji.

— Vyt. Kamantas paskirtas Skautų Tunto turtininku, yra veiklus, darbštus, įvairiose organizacijose besireiškiąs visuomenininkas.

— Dr. D. Degesys, po ilgesnio nesirodymo visuomeniškoje veik-loje, š. m. balandžio 24 d. ruošiasi skaityti aktualią paskaitą — "Pažangioji medicina ir mechaniška širdis". Paskaita vieša, atsilankyti gali kiekvienas.

— Radijo klubo vakaras yra rengiamas š. m. balandžio 24 d. Vakaras žada būti labai įdomus savo originalumu. Tikimasi patirti įvairių staigmenų.

— "Tigro" kavinės savininkas (Edv. Steponavičius) atliekamas patalpas išnuomoja susirinkimams, pobūviams, vestuvėms ir kt. visai prieinamomis kainomis.

— Atitaisykime... LL nr. 13—14 paskutiniam puslapy Clevelando kronikoje, trečioje eilutėje iš apacio: — atsilankė per 60 veiklesnių asmenų. Turi būti: — atsilaukė per puskapis...

LIETUVIŠKA AUTOMOBILIŲ PREKYBA

"BALTICA"

5805 So. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

REKOMENDUOJA

pirkti dabar gautus ir patikrintus automobilius. Didelis pasirinkimas, kainos žemos.

MERKURY 54, naujas, 2 dr., pilnai įrengtas — tik \$1.900.—

FORD 53, 4 dr., pilnai įrengtas — \$995.—

CHEVROLET 51, 4 dr., automat. transmisija, pilnai įrengtas, kaip naujas — 575.—

CHRYSLER 50, 4 dr., labai gerame stovyje — \$500.—

Pirkdami naujus ar vartotus automobilius visuomet kreipkitės į šią automobilių prekybą ir auto garažą.

BRONIUS MICKEVIČIUS, Sav.

Telefonas: WALbrook 5-8200

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PProspect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACB
Tel.: RE 7-7868

Tel.: HEmlock 4-8815

Dr. Ant. Narbutas

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 So. Western Ave.
Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto.
Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečadienius ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.

Chicago 29, Ill.

Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tartį ir planus.

Atlieka įvairius remonto darbus.

JAUKUS LIETUVIŠKAS

RESTORANAS IR VALGYKLA, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gerimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta.

Erdvi salė

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So 49th CT., Cicero 50, Ill.

Tel.: TOWnhal 3-9472

NAMŲ STATYBA,

ĮVAIRŲS REMONTAI IR PARDAVIMAS

Jei norite remontuoti, pirkti ar užsakyti gerai išplanuotą, patogų, gražų ir pigų namą, kreipkitės pas

V. ŠIMKŲ,

4645 So. Keating Ave., Chicago 32, Ill.

Susitarimui šaukite:

REliance 5-8202

Šiokiadieniais nuo 5 val. p. p., o šventadieniais nuo 10 iki 4 val.

TELEVIZIJOS

Ir Radio Aparatų Taisyimas

Sąžiningas ir garantuotas darbas

Darbo valandos: 6 v. v.—10 v. v.

Šeštadieniais: 8 v. ryto — 8 v. v.

M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.

Telef.: Virginia 7-0087,

jai neatsako, šaukite: VI. 7-3037

APDRAUSKITE

savo namus, baldus, tavernas, automobilius ir kitą turtą pas lietuvių apdraudos agentą. Mes parūpiname taip pat gyvybės, sveikatos ir kitokias apdraudas.

J. KUTRA,

PProspect 8-3579 (vak. ir sekmad.)

Tel.: WALbrook 5-5030